HANSAS PETERSONAS

ŠTAI IR PETERIS

HANSAS PETERSONAS

ŠTAI IR PETERIS

VILNIUS • 1972

Hans Peterson HÄR KOMMER PETTER

Vertė
VVU švedų kalbos būrelis,
vadovaujamas S. STEPONAVIČIENĖS

Iliustravo

STIGAS SIODERSTENAS

PETERIS VAŽIUOJA Į KAIMĄ

Peteris nustryksėjo ant vienos kojos žemyn senais mediniais laiptais. Buvo pavasaris ir buvo šilta. Pro vienas duris kvepėjo kepta strimėle. O iš kito buto sklido kopūstų sriubos kvapas.

Tačiau Peteris bėgo toliau į prieangį. Čia jis atsikvėpė. Paskui atvėrė duris į mažą kiemelį.

Kiemelyje šokinėjo keletas mergaičių, jos žaidė „klasę". Vilkėjo visos gana kukliai — juk neseniai buvo pasibaigęs Pirmasis pasaulinis karas, ir daug buvo vargšų. Nuošaliau, prie statinių su šiukšlėmis, sėdėjo keletas berniukų ir žaidė su mediniu arkliuku. Arkliukas stovėjo įkinkytas į vežimėlį, kurį buvo padaręs Peterio tėvas iš medinių špūlių ir cigarų dėžutės.

Tarp statinių su šiukšlėmis kažkas krebždėjo, bet tai tikriausiai buvo tik maža žiurkė, ir nei mergaitės, nei berniukai visai jos nepaisė. Tais laikais Stokholme šiukšlių statinių, žiurkių ir neturtingų vaikų buvo visur pilna. Kaip ir visoje šalyje.

Vienas iš berniukų, žaidžiančių su mediniu arkliuku, pakėlė galvą. Jo vardas buvo Junis.

— Eik šen, Peteri,— sušuko jis.— Ko tu ten stovi?

Peteris atsiduso, atsisėdo ant žemės ir atsirėmė į duris.

— Mane siunčia į kaimą,— liūdnai pasakė jis.— Turiu ten važiuoti!

Junis greit atsikėlė nuo žemės.

— Į kaimą? Berniukai, girdėjot? Peteris važiuoja į kaimą!

Peteris atsistojo ir lėtai žengė prie berniukų. Jis piktai spardė akmenis basomis kojomis.

— Visą žiemą tėtė neturėjo darbo. Dabar jis išvažiuoja tiesti kelių.

— Mūsų tėtės irgi neturėjo darbo,— bandė paguosti Junis.— Ir mes taip pat neturim pinigų.

Peteris pritūpė ir pakėlė nuo žemės medinį arkliuką.

— Mamą guldo į ligoninę,— pasakė jis,— ir nėr kam mane prižiūrėti. Aš puikiausiai apsieičiau be kitų priežiūros. Bet tėvai nė klausyti nenori. Ir aš turiu važiuoti į kaimą. Net iš mokyklos mane paleido trim savaitėm anksčiau.

Junis atsisėdo šalia Peterio.

— Kada išvažiuoji? — paklausė.

— Rytoj rytą,— atsakė Peteris.— Nesuprantu, kaip jie gali mane siųsti. Pas tas piktas karves ir arklius.

Jis atsistojo, kilstelėjo basa koja medinį arkliuką ir norėjo vėl jį atsargiai pastatyti, bet tas apvirto.

— Aišku, ten mane suės arba užspardys,— kalbėjo toliau jis.— Ir aš ten būsiu vienų vienas.

Junis atjausdamas linktelėjo. Paskui irgi atsistojo ir padėjo ranką Peteriui ant peties.

— Gal ir ten susirasi draugų. Juk kaime turi būti berniukų ir mergaičių.

Peteris susikišo rankas į kišenes.

— Ačiū už tokius draugus,— tarė piktai.— Jeigu ten ir yra vaikų, tai vien mušeikų.

Junis vėl linktelėjo. Jis pats niekad nebuvo kaime ir neturėjo mažiausio supratimo, kaip ten yra. Tik jam atrodė, kad Peteris tikriausiai sako teisybę.

Peteris kurį laiką stovėjo tylėdamas. Paskui pasilenkė ir pakėlė apvirtusį medinį arkliuką.

— Nieko nepadarysi,— tarė tvirtai.— Reikia būt vyru, kaip sako mano tėtė. Svarbiausia — nenusiminti.

Junis linksėjo galva. Jam atrodė, kad Peteris ruošiasi į karą ar į kitą ne mažiau baisią vietą ir jie daugiau nepasimatys.

— Imk,— tarė Peteris ir padavė Juniui medinį arkliuką.— Tegu jis lieka pas tave.

— Argi tu jo nesiveši? — paklausė Junis.

— Kvaila būtų vežtis. Ten iš jo greit nieko neliktų. Geriau tu jį prižiūrėk, kol aš sugrįšiu.

Iš karto nušvitęs, Junis paėmė medinį arkliuką. O Peteris apsisuko ir nuėjo atgal į prieangį. Junis lydėjo jį akimis, kiti vaikai taip pat. Žiurkės vėl ėmė krebždėti tarp statinių su šiukšlėmis. Švietė saulė, mergaitės žaidė „klasę".

Priėjęs prieangį, Peteris atsigręžė.

— Likit sveiki, berniukai! Ir mergaitės! — tarė liūdnai.— Nieko nepadarysi. Einu krautis mantos.

Visi vaikai žiūrėjo į Peterį.

— Ar tu... Ar tu laivu plauksi į kaimą? — paklausė Junis.

Peteris papurtė galvą.

— Ne, važiuoju traukiniu,— tarė jis, lyg jam būtų buvę vis vien.— Ir vienas,— neužmiršo pridurti.

Paskui uždarė duris, o kiti stovėjo ir žiūrėjo jam iš paskos, su nuostaba ir truputį pavydėdami.

Buvo jau kitos dienos pavakarė. Senas traukinukas pukšėjo pro laukus ir pievas, pro girias ir kur-ne-kur pasitaikančius kaimelius. Medžiai krovė pumpurus. Pavasaris buvo justi visur.

Bet mažoje kupe atsidavė tik garvežio dūmais. Peteris sėdėjo ir žiūrėjo pro langą, bet jam jau pradėjo bosti. Kai Stokholme sėdo į traukinį, dar tik aušo rytas ir beveik visi miegojo. O dabar jau buvo vėlyva popietė.

Tai šen, tai ten prie pylimo stovėjo vaikai ir mojavo rankomis. Keliais važiavo arklių traukiami vežimai. Kartais pasitaikydavo net ir automobilių.

Peteris nusižiovavo ir pažiūrėjo į seną damą, sėdinčią kampe priešais jį. Paskui pasislinko arčiau jos.

— Ar, teta, toli važiuojate? — paklausė jis.

Teta, kiek nustebusi, pažvelgė į jį.

— Dar pora stotelių ir išlipsiu,— atsakė ji.

— Oi, jokio įdomumo važiuoti traukiniu,— ėmė plepėti Peteris, neramiai muistydamasis ant suoliuko.— Važiuoju jau visą dieną. Nuo pat ankstyvo ryto. Paskui reikėjo persėsti į kitą traukinį. Man jau atrodė, kad niekad neatvažiuosiu. Bet dabar jau kitoj stoty reikia išlipti. Visai man nepatinka taip ilgai važiuoti traukiniu.

— Tu šaunus berniukas, vienas važiuoji tokį kelią,— meiliai ištarė teta.

Peteris linktelėjo.

— Hm, mama nenorėjo leisti manęs vieno, bet pinigų neužteko kitam bilietui, tai aš ir važiuoju vienas. „Peteris, kaip visada, žinos, ką daryti",— pasakė tėvas. Bet šiandien aš nesijaučiu kaip visada.

Teta nusijuokė.

— Tai ir aš pastebėjau,— tarė ji.— O ką tu veiksi kaime?

— Visą vasarą gyvensiu vienkiemyje,— susirūpinęs atsakė Peteris.— O kaime aš dar niekad nesu buvęs. Ten gyvena mano dėdė iš mamos pusės. Jų ūkis tikriausiai labai mažas.

— Tau ten bus gerai,— linksmai pasakė teta.

Peteris piktai į ją dėbtelėjo.

— Ne,— nesutiko jis.— Nesuprantu, kodėl aš negalėjau pasilikti namie. Man ten kur kas būtų buvę geriau, negu važiuoti pas vištas, karves ir visokias kitokias baidykles. Ir ką aš vienas ten su jais darysiu?

— Cha-cha! Viskas bus geriau, negu tau atrodo,— ramino jį teta.

Peteris papurtė galvą.

— Nemanau. Vargu ar išnešiu iš ten sveiką kailį.

Ir nesusivaldęs nusišluostė marškinių rankove akis — prisiminė ir mamą, ir tėtę, ir Junį, ir Stokholmą, viską, kas ten buvo brangu, o jis sėdi vienas, visų apleistas traukinyje ir jau artėja prie stotelės, kurioje reikės išlipti.

Paskui Peteris truputį apsiramino. O traukinys jau lėtino greitį. Peteris pažvelgė pro langą. Buvo matyti nedidelės pievutės ir neaukštos kalvelės. Siauras kelias ir maži raudoni namukai toli vienas nuo kito. Grioviuose žydėjo gėlės.

— Geriausia būtų pas mamą ir tėtę,— vėl pasiskundė Peteris.— O dabar man atrodo, kad niekad iš čia jau negrįšiu namo.

Jis atsikėlė nuo suolelio ir pasiėmė daiktus. Tų daiktų tebuvo du. Maža kartoninė dėžutė ir rudo popieriaus ryšulėlis.

— Reikia būt vyru, kaip sako tėtė,— tarė Peteris jau tarpduryje.—„Štai ir Peteris", turiu pasakyti išlipęs. Reikia išmokt nugalėti sunkumus.

Teta kinktelėjo galva. Paskui kinktelėjo dar kartą.

Peteris nusilenkė ir nuėjo prie vagono durų. O traukinukas, trūkčiodamas, bildėdamas, šnypšdamas ir leisdamas garus, sustojo mažoje stotelėje.

Vežimas riedėjo siauru keliuku tarp akmenuotų ganyklų su beržynėliais, pro nedidelius arimus. Oras buvo grynas ir kvapnus, ne toks, kaip dūmų prismilkusiame traukinyje. Čiulbėjo paukščiai.

Priešais vežimą risnojo bėras arkliukas su vešliais baltais karčiais ant rudos galvos. O vežime sėdėjo liesas, geraširdis dėdė Juhanas, mamos pusbrolis. Na ir Peteris.

Peteris sėdėjo tylus ir sustingęs, suspaudęs kumščius ir įbedęs į priekį akis. Dėdė Juhanas savo kaulėtomis rankomis trūkčiojo vadžias, retkarčiais žvilgterdamas į tylintį Peterį. Pagaliau kostelėjo.

— Na kaip, labai pavargai? — atsargiai paklausė.— Visą dieną prasėdėjai traukiny.

— Ne,— atsakė Peteris, nepakeldamas akių.

Jis jautėsi toks vienišas ir toks visų užmirštas, kad ilgėjosi net piktojo mokytojo Jonsono, kuris kartais mušdavo jį liniuote.

— Greit vakaras,— tarė dėdė Juhanas,— ir tu eisi miegoti. Mes gulame anksti. Gal čia ir ne taip įdomu, kaip Stokholme,— kalbėjo jis toliau ramiai ir draugiškai,— bet, aš manau, tau čia bus gerai.

Peteris linktelėjo galva, bet neatrodė, kad ir jis mano, jog viskas bus gerai. Nusiminęs žiūrėjo į viksvas, vešliai želiančias tarp akmenų.

Netrukus jie privažiavo aptvarą su vartais. Už vartų stovėjo keletas karvių. Dėdė Juhanas timptelėjo vadžias, ir arklys sustojo. Peteris išsigandęs žiūrėjo į karves. Jų buvo šešios ir visos su ilgais aštriais ragais.

Dėdė Juhanas kostelėjo ir pažiūrėjo į Peterį.

— Klausyk,— tarė jis atsargiai.— Gal tu galėtum atkelti vartus ir mus įleisti. Aišku, tokių vartų Stokholmo gatvėse nėra. Bet čia kaime jų daug. Kol pasieksim namus, mums teks dešimt vartų pravažiuoti. Todėl tau geriau iš karto išmokti atidarinėt vartus.

Peteris jautė, kaip virpa kojos ir smarkiai plaka širdis. Bet atsisakyti nedrįso, nušoko nuo vežimo ir nuėjo

prie vartų, šnairomis dėbčiodamas į karves, ar tik jos nepuls. Paskui jis atsargiai nuėmė kilpą ir atkėlė vartus. Karvės žiūrėjo į jį, ir jis stengėsi pasislėpti nuo jų už vartų.

Dėdė Juhanas pajudino vadžias. Pravažiavo pro vartus ir sustojo. „Per toli sustojo,— pagalvojo Peteris.— Kol nubėgsiu iki vežimo, šitos karvės mane suės."

Jis greit užkėlė vartus. Tik kilpos užmauti niekaip negalėjo, nes vis žvilgčiojo į karves. Pagaliau šiaip taip užmovė kilpą ant vartų stulpelio ir, padaręs lankstą kuo toliau nuo karvių, įšoko į vežimą.

Dėdė Juhanas nepasakė nė žodžio. Tik šmaukštelėjo arkliui. Peteris pasižiūrėjo atgal. Norėjo parodyti karvėms liežuvį. Bet nedrįso. Gal dar ne kartą teks čia važiuoti. O karvės gali atsiminti.

Pravažiavus dar keletą vartų, dėdė Juhanas staiga sustabdė arklį ir pasisuko į Peterį.

— Pas mus tu būsi visą vasarą, vertėtų ir tau išmokt vadelėti,— tarė jis.

Peteris pažvelgė į jį nustebęs. Bet dėdė Juhanas padavė Peteriui vadžias į rankas ir pamokė, ką reikia daryti. Paskui linktelėjo galva.

Peteris atsargiai paragino arklį ir timptelėjo vadžias. Arklys trūktelėjo vežimą. Peteris sėdėjo sulaikęs kvapą. Ir spaudė vadeles iš visų jėgų. O arklys gražiai bėgo dulkėtu kaimo keliu.

Greit Peteris pasijuto laisviau. Oras buvo puikus. Ir paukščiai čiulbėjo. Ir arklys ramiai risnojo. Gaila tik, kad čia nebuvo nei mamos, nei tėtės, nei Junio, nieko, kam jis galėtų pasirodyti, kaip moka vadelėti arklį.

— Hm,— tarė dėdė Juhanas.— Ana Maja ir Andersas labai tavęs laukia, gali manimi patikėti. Andersas tavo vienmetis, o Ana Maja rudenį pradės lankyti mokyklą. Iš pradžių ji tikriausiai varžysis, bet greit apsipras. Abu labai norėjo važiuoti su manimi į stotį tavęs pasitikti, bet neleidau, jiems reikėjo eiti į mokyklą. Bet dabar jau laukia namie.

Dėdė pasakojo apie savo vaikus, o Peteris vis labiau niaukėsi. Jis neturėjo jokio noro dar ką nors matyti. Jau apsiprato su arkliu, su dėde Juhanu, ir pakanka. Nieko jam daugiau nereikia.

Dėdė Juhanas pažiūrėjo į susikrimtusį Peterį.

— Tiesą sakant, tavęs pasitikti turėjo važiuoti Gustavas, mūsų samdinys. Bet man reikėjo šį tą nusipirkti, tai aš ir... Dar mes ir samdinę merginą turime. Kristina vardu. Tu ją pamilsi. Ji labai miela.

Peteris vis labiau jaudinosi, galvodamas apie šituos naujus žmones, net ir arklį pamiršo. O arklys iškrypo iš kelio, ir vežimas vos neapvirto į griovį. Gerai, kad dėdė Juhanas laiku sugriebė vadžias.

Peteris atsikvošėjo ir susitvardė. Prisiminė tėvo žo-

džius, kad reikia būt vyru, ir, pats save drąsindamas, linktelėjo galva.

Vėl paėmė vadžias, ir arklys trūktelėjo ratus.

*

*   *

Pagaliau jie privažiavo sodybą. Sodyba stovėjo ant kalvelės prie ežero. Kieme kabojo skalbiniai, kuriuos plazdeno šiltas pavasario vėjelis. Dėdė Juhanas timptelėjo vadeles, ir jie pasuko prie tvarto.

Tiek gyvenamasis namas, tiek ir ilgas pastatas, kuriame po vienu stogu tilpo arklidė, tvartas ir pašiūrė vežimams, buvo dažyti raudonai. Priešais namą žaliavo

nedidelė pievelė. Kiemas buvo pertvertas balta tvora: vienoje tvoros pusėje stovėjo gyvenamasis namas, o kitoje — ūkiniai pastatai.

Kol vežimas lėtai riedėjo į kiemą, Peteris atsargiai dairėsi. Iš tvarto išbėgo berniukas, tikriausiai Andersas. Jis, ko gero, vienmetis su Peteriu, nors už jį stambesnis ir stipresnis. O už medžio užsiglaudus, slapčiom į jį žvilgčiojo mergaitė. Aišku, tai Ana Maja.

Kieme prie džiūstančių baltų skalbinių vaikštinėjo dvi tetos. Viena buvo vyresnė ir atrodė labai rimta. Tai tikriausiai dėdės Juhano žmona. Tik Peteris niekaip negalėjo prisiminti, kuo ji vardu. Antroji, linksma ir meili, buvo kur kas jaunesnė. Tai greičiausiai samdinė Kristina.

Vežimas lėtai važiavo per kiemą. O Andersas neskubėdamas ėjo prie arklio. Dėdės Juhano žmona ir Kristina priėjo prie pat tvoros.

Peteris timptelėjo vadžias ir ryžtingai atsistojo. Sukandęs dantis, jis laukė lemiamo momento.

— Trrr,— ištarė dėdė Juhanas.

— Štai ir Peteris! — sušuko Peteris visu balsu.

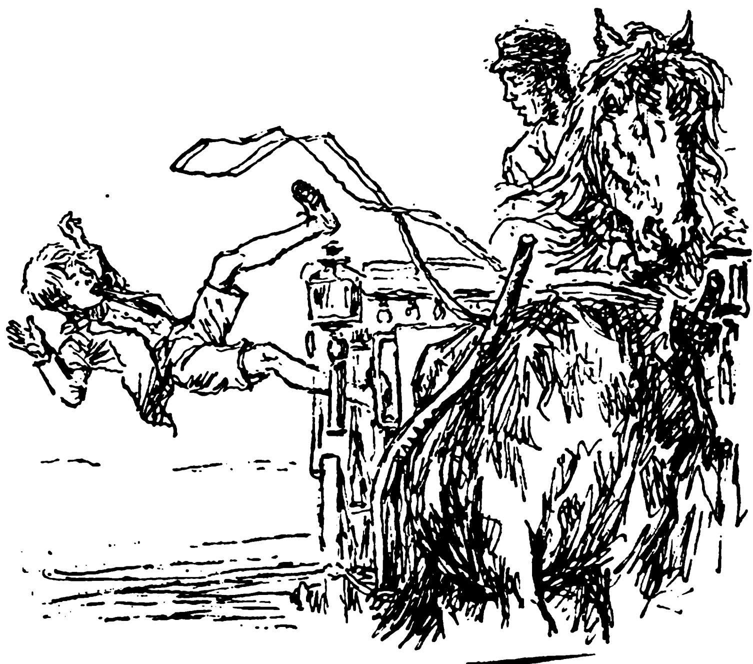
Arklys iš netikėtumo atsistojo piestu.

Peteris bejėgiškai tvėrėsi vadelių. Bet prarado lygsvarą ir kūlvirsčia nuvirto ant žemės.

Dėdė Juhanas suriko, Kristina suspiegė, Ana Maja, stovėdama už medžio, prunkštelėjo, bet ir ji truputį išsigando. Andersas stvėrė arklį už apinasrio ir mėgino nuraminti.

— Na, na,— kalbėjo jis.

Peteris gulėjo paslikas ant žemės. Sukandęs dantis, tylomis dairėsi aplink. Dėdė greit nušoko nuo vežimo, norėjo jį pakelti, bet Peteris ištrūko dėdei iš rankų ir

lėtai atsistojo. Jis buvo visas murzinas, iš kaktos bėgo kraujas. Jis nepasakė nė žodžio, tik stipriai stipriai spaudė kumščius.

Taip ir atvažiavo į kaimą. Blogesnės pradžios nė būti negalėjo.

Kambarėlyje ant aukšto gyveno senelė. Ji ten sėdėjo ištisas dienas ir audė. Staklės stovėjo prie lango, ir ji galėjo pasižiūrėti pro langą, parūpus sužinoti, kas ką veikia.

Bet dabar ji buvo užsiėmusi kuo kitu. Ji slaugė Peterį. Nuplovė žaizdą ant kaktos ir aprišo, atrėžusi juostą nuo senos paklodės.

— Štai ir viskas,— tarė ji.— Dabar gali sau eiti.

Peteris papurtė galvą. Bet nieko nepasakė.

— Neverta dėl to krimstis,— tarė senelė draugiškai ir švelniai.— Ne tu pirmas, ne tu paskutinis nuvirtai nuo vežimo.

— Bet ne tada, kai visi stovi ir žiūri į tave,— atsakė paniuręs Peteris.

Senelė linktelėjo.

Peteris giliai atsiduso.

Senelė kažko susimąstė.

— Žinai, Peteri, net labai gerai, kad taip atsitiko,— prašneko ji neskubėdama.— Ir Andersas, ir Ana Maja tavęs truputį prisibijojo.

— Manęs? — paklausė nustebęs Peteris.— Ką tu, senele! Ar aš galiu vadinti tave senele, nors tu man ir ne senelė?

— Žinoma, gali,— atsakė senelė.— Taip, vaikai truputį nerimavo. Juk tu atvažiavai ne šiaip sau iš kur, o iš didelio miesto. Tenai pats karalius gyvena. Ana Maja visą savaitę apie tai tik ir tekalbėjo. Bet dabar jie pamatė, kad ir tu ne viską moki.

Peteris šyptelėjo.

— Stovėt, kai vežimas važiuoja, tikrai nemoku.

— Dėl to jie tave tik labiau mylės,— pasakė senelė.

Peteris kinktelėjo galva.

— Gerai sakai, senele. Aš norėjau truputį pasirodyti, todėl ir atsistojau.

Senelė linktelėjo. Peteris susidėjo rankas ant krūtinės ir nuleido galvą.

— Tačiau man buvo labai baisu,— sušnibždėjo jis.— Iš tikrųjų.

Senelė vėl linktelėjo.

— Suprantu, bet dabar tau nėra ko bijoti.

Ji atsisėdo prie staklių. Peteris žvalgėsi po kambarį.

— Senele, ar tu čia visą laiką gyvenai? — paklausė jis.

— Taip, nuo tada, kai ištekėjau,— atsakė senelė.— Tuomet mes turėjom dar mažiau žemės. Seneliui ir man teko nemažai padirbėti, kol išsiplėšėm naujos žemės. Mes rinkome akmenis ir krovėme iš jų tvorą.

Senelė pradėjo austi, o Peteris vaikščiojo po kambarį, apžiūrinėdamas senoviškus daiktus. Paskui jis atsistojo prie staklių ir žiūrėjo, kaip senelė audžia.

— Ar tau nebūna nuobodu? Juk tu tokia vieniša.

Senelė nustojo austi.

— Nekalbėk kvailysčių, vaike,— pasakė ji.— Argi aš vieniša? Čia mano vaikai ir anūkai. Du kartus per savaitę gaunu laikraštį. Turiu savo mėgstamas stakles. O dabar aš turiu ir tave, Peteri. Aš visai ne vieniša.

Ji atsisuko į duris ir sukluso. Peteris irgi išgirdo kažką ateinant.

— Tai Kristina,— tarė senelė.— Aš girdžiu, kaip ji kopia laiptais.

Po minutės durys atsidarė, ir įėjo Kristina.

— Laba diena, senele,— pasisveikino ji.— Peteri, lipk žemyn, gersim kavą.

Peteris truputėlį pastovėjo, o paskui pasuko prie durų.

— Gerai, aš dabar eisiu,— pasakė jis.— Bet jeigu man bus sunku, aš vėl pas tave ateisiu.

— Ateik, Peteri,— pasakė senelė ir vėl pradėjo austi. O Peteris nusekė paskui Kristiną į virtuvę.

Už stalo Peteris jautėsi ne taip jau blogai. Paskui jie su Andersu išėjo į sodą. Ana Maja, kuri pabijojo gerti kavą kartu su Peteriu, dabar dirsčiojo į juos iš už kampo. Pamačiusi juos ateinant, greit pasislėpė.

— Ana Maja, eik čia-a-a! — pašaukė Andersas. Ir palingavo galva.

— Ji nieku gyvu neateis, kol mes patys jos nesurasim,— pasakė jis Peteriui.— Žinai ką, apibėkim aplink ir paieškokim. O kartu ir tu čia viską apžiūrėsi.

Peteris mielai sutiko. Jis jau ir taip žvalgėsi aplink. Sode augo keletas senų vaismedžių. Tarp jų kabojo skalbiniai, kuriuos plazdeno vėjas. Viename sodo kampe stovėjo mažas raudonas dviejų aukštų namukas. Andersas pasakė, kad tai samdinio namelis. Samdinys Gustavas gyvena viršuje, o apačioj yra skalbykla. Už tvoros tiesiai prieš jį plytėjo galvijų kiemas. Dešinėje miškas ir kelias. Kairėje, prie ežero, laukas.

Peteriui viskas buvo įdomu. Nors, aišku, jis labai ilgėjosi Stokholmo. O ir Anderso jis prisibijojo. Be to, po kelionės maudė visą kūną.

Tiesiai per pievelę jie patraukė prie vieno medžio. Pusiaukelėje Peteris sustojo.

— Oi, kažkas kutena man kojas,— pasiskundė jis.

— Kas kutena? — nustebo Andersas.

— Tur būt, žolė,— atsakė Peteris.

Jis pasilenkė ir paglostė žolę. Žolė truputį dūrė, bet šiaip buvo švelni ir maloniai kvepėjo.

— Argi Stokholme kitokia pieva? — stebėjosi Andersas.

Peteris pagalvojo.

— Pas mus išvis nėra pievų,— tarė jis pagaliau.— Mūsų kieme vien akmenys. Kituose kiemuose taip pat. Gatvės irgi grįstos akmenimis. Nors kartais mes nueiname prie vienos kalvelės ir ten žaidžiame. Ten žolė

auga. Bet ne tokia, kaip čia. Ji dulkėta. O čia... o čia lyg kilimas.

Andersas nieko nepasakė. Peteris dar truputį pastovėjo, glostydamas žolę kojų pirštais. Paskui jie priėjo prie medžio. Andersas prisipažino mėgstąs laipioti į šį medį. Jeigu įkoptum į pačią viršūnę, galėtum apžvelgti visą ežerą. Kada nors jie būtinai įkops.

Bet Peteris norėjo lipti tuojau pat. Nieko nelaukdamas, vikriai kaip indėnas pradėjo rabždintis į medį.

— Oi, koks puikus medis,— šaukė jis iš viršaus Andersui.— Jeigu tik jis būtų aukštėlesnis, galima būtų įlipti į mėnulį.

— Tada jis turėtų būti gerokai aukštesnis,— pasakė Andersas.

Peteris lipo vis aukščiau, pasirinkdamas stipresnes šakas. Andersas iš pradžių girdėjo sunkų jo šnopavimą, paskui viskas nutilo.

— Aukščiau negaliu,— pagaliau prabilo Peteris.

— Ir nereikia,— atsakė Andersas.— Leiskis žemyn.

Praėjo dar kiek laiko, paskui vėl pasigirdo Peterio balsas.

— Kad ir žemyn negaliu,— pasakė jis.— Nerandu, kur pastatyti kojos.

Andersas atsiduso ir palingavo galva. Paskui palypėjo į medį, norėjo parodyti Peteriui, kur statyti koją.

Kai jie nulipo žemyn, Peteris nusišluostė rankas ir stropiai nusivalė drabužius.

— Koks geras medis,— pasakė jis.— Galėtų praversti, jeigu mus užpultų plėšikai arba prasidėtų potvynis.

Andersas linktelėjo. Jis tiesiog nežinojo, ką sakyti. Peteris buvo ne toks, kaip Ana Maja. Jis buvo nepažįstamas, truputį kėlė baimę ir atrodė pavojingas. Jis

ne saviškis, jis — atvykėlis iš Stokholmo. Ir Andersas jautėsi nedrąsiai.

— Eime, aš tau parodysiu, kur auga žemuogės,— pasiūlė jis pagaliau ir pasileido bėgti į kelią.

Peteris bėgo iš paskos. Andersas pagalvojo, kad jis panašus į veršiuką, išleistą palakstyti. Peteris šokinėjo per akmenis, žemė buvo puri ir šilta.

Jie perlipo per tvorą ir nuėjo į pievelę. Andersas rodė Peteriui žemuoges, gausiai augančias prie akmenų.

— Žemuogės čia anksti prisirpsta,— kalbėjo jis.— Po poros savaičių galima jau bus uogauti, jei tik bus šilta.

Miške kažkas suriko, ir Peteris pašokęs įsikibo į Andersą.

Andersas pažvelgė į jį nustebęs.

— Nejaugi tu bijai kėkšto? — pasakė jis.— Juk tai tik paprasčiausias paukštis.

Peteris pakraipė galvą.

— Na ir balselis, kad tave kur šunys,— tarė jis.— O ką dabar mes veiksim?

Andersas pasileido prie pašiūrės vežimams, o Peteris iš paskos. Čia Andersas parodė Peteriui slides, kurias buvo padaręs Gustavas. Peteriui, mačiusiam slides tik laikraščiuose, jos labai patiko. Jis pasidėjo jas ant žemės, įkišo basas kojas į plačius slidžių diržus ir dėjosi neva lekiąs nuo sniego kalno.

— Jeigu tu pas mus pasiliksi iki žiemos, paprašysiu Gustavo, kad ir tau padarytų slidžių porą,— pažadėjo Andersas.

Peteris išpūtė akis. Jis staiga vėl prisiminė, kad čia kaimas ir kad Stokholmas toli. Ir kad vasara dar prieš akis.

— Ne,— tarė jis lėtai ir ištraukė kojas iš slidžių.— Aš važiuosiu namo pas mamą ir tėtę, kai tik bus galima.

Andersas neprieštaravo. Jis vėl pastatė slides į pašiūrę.

Peteris neskubėdamas nužingsniavo toliau takeliu. Priėjęs tvartą, atidarė duris. Andersas sekė iš paskos. Tvartas buvo tuščias, bet Andersas parodė, kur žiemą stovi karvės, ir paaiškino, jog, vos tik atšilus, jas išleido ganytis.

Taip pat jis parodė, kur stovi arkliai. Vieno arklio vardas Žvaigždutė, jai penkeri metai. Kitas — Širmis ir jam jau vienuolika metų.

Staiga čia pat garsiai sukudakavo, ir Peteris net pašoko iš baimės. Andersas nusijuokė ir atidarė vištidės dureles.

— Nejaugi ir vištų Stokholme nėra? — paklausė.

Peteris papurtė galvą.

— Kai kurie laiko vištų, bet mes nelaikome,— pasakė jis.— Na ir gerklingos jos.

Andersas uždarė vištidės dureles, jie išėjo į kiemą ir vėl pasuko už pašiūrės kampo, Andersas įsibėgėjo ir lengvai peršoko per tvorą. Peteris taip nemokėjo, todėl iš pradžių užlipo ant tvoros, o tik paskui nušoko į kitą pusę.

Ir čia sustojo kaip įbestas.

Prieš jį stovėjo karvė. Ne tokia jau didelė, bet visai panaši į tas, kurias matė, kai kėlė dėdei Juhanui vartus. Peteriui kojos tiesiog į žemę įaugo. Andersas ėjo tiesiai prie karvės, bet, gal būt, karvės neėda tų, kuriuos pažįsta.

Peteris jau taikėsi vėl lipti ant tvoros, bet Andersas atsigręžė ir priekaištingai palingavo galva.

— Juk čia tik mažas veršiukas,— tarė jis.— Jis tavęs bijo labiau, negu tu jo.

Peteris nušoko žemėn ir nuėjo paskui Andersą prie nedidelės pašiūrės šalia tvarto. Bet visą laiką taikėsi,

kad nuo veršiuko jį užstotų Andersas. Kai iki pašiūrės liko netoli, jis pasileido bėgti ir pasislėpė už kampo.

Pašiūrėje stovėjo vežimai, tuščios dėžės, senos rogės ir visokie kitokie rakandai. Peteris negalėjo suprasti, ko jie čia atėjo. Bet Andersas prisidėjo pirštą prie lūpų ir atsargiai prisėlino prie dėžės kampe. Dėžėje gulėjo katė, didelė, juodu žvilgančiu kailiu ir nepaprastai stora.

— Tai Murkė,— pasakė Andersas.— Ji greit susilauks kačiukų.

— Štai kodėl ji tokia stora,— susiprotėjo Peteris.

— Dabar dar beliko užsukti pas kiaules, šiaip jau tu viską matei,— tarė Andersas, braudamasis atgal pro vežimus.

Ana Maja stovėjo sode ir žiūrėjo, kaip berniukai šnekučiuodami eina žiūrėti kiaulių. Jie užlipo ir atsisėdo ant kiaulidės tvoros. Netikėtai Peteris neteko pusiausvyros ir, jeigu Andersas jo nebūtų sulaikęs už marškinių, būtų tiesiai nuvirtęs ant kiaulių. Jie paskubomis nulipo nuo tvoros ir nubėgo už tvarto, kur kūpsojo didelė mėšlo krūva su srutų valka aplinkui. Andersas apėjo srutas, o Peteris, neilgai galvojęs, pasileido tiesiai ir apsitaškė nuo galvos iki kojų.

Andersas sustojo ir apžvelgė jį.

— Na ir gražiai tu atrodai,— pasakė jis.— Kvepi irgi neblogai.

Peteris žiūrėjo į savo drabužius ir nešvarias kojas.

— Oi-oi-oi! — sušuko jis.— Na ir įkrės man dėdė Juhanas. Ir be vakarienės paliks. Kam reikėjo man čia lįsti, kad jį kur šunys.

— Tu nepažįsti mano tėtės,— pasakė Andersas.— Jis niekad nemuša. Tik tau pačiam nemalonu, kai nuo tavęs sklinda toks kvapas.

Peteris apsižvalgė. Jis pamatė ežerą, spindintį prieš saulę. Net pašoko iš džiaugsmo.

— Andersai, eime,— sušuko jis.— Išsimaudysime.

Ir jis nustryksėjo prie ežero, Andersas iš paskos. O sode stovėjo Ana Maja ir žiūrėjo į juos.

Truputį vėliau Ana Maja sėdėjo už namelio sode ir skaitė, pasidėjusi ant kelių elementorių. Ji išgirdo, kad berniukai grįžta nuo ežero, ir, pažvelgusi pro kampą, pamatė, jog Peteris eina apsikabinęs su Andersu. Jie jau spėjo susidraugauti.

Ana Maja apsimetė skaitanti knygą.

— Kurgi dingo Ana Maja,— išgirdo ji Peterio balsą.

— Tikriausiai pasislėpė, — pasakė Andersas. — An-a-a-a Maja-a-a!

Ana Maja vis dar dvejojo.

— Ku-kū! — šūktelėjo pagaliau negarsiai.

— Tai ji,— sušuko Peteris.

— Ji už kampo,— pasakė Andersas.

Ana Maja vėl apsimetė skaitanti knygą.

— Du troliukai apsigyveno rėtyje,— skaitė ji garsiai.— Staiga trolis Muras paklausė: „Ar tik nelyja?"

Ji staiga nutilo ir stipriai užsimerkė, nes pro kampą pasirodė Peteris ir Andersas.

Peteris pritūpė šalia jos.

— Mes tavęs visur ieškojome,— pasakė jis draugiškai.

Ana Maja tik linktelėjo galva. O Andersas visai nekreipė į juos dėmesio — jis kaip tik tuo laiku mokėsi stovėti ant rankų.

— Ar daug turi namų darbų? — paklausė Peteris.

Ana Maja vėl tik linktelėjo.

— O ką tau uždavė? — klausinėjo Peteris.

Ana Maja nedrąsiai parodė knygoje.

— Šitą ir dar šitą,— nedrąsiai sušnibždėjo.

Peteris apsižvalgęs pastebėjo skudurinę lėlę, gulinčią prie Anos Majos.

— Ar čia tavo lėlė? — paklausė.— O kuo ji vardu?

— Polė,— atsakė Ana Maja kiek susigėdusi.— Bet aš jau daugiau nežaidžiu su lėlėm. Aš jau seniai padedu mamytei. Tik šiandien mane atleido, nes tu atvažiavai.

— Mes buvome visur. Viską apžiūrėjome. Buvome pas kiaules, karves ir... — pradėjo Peteris.

— Galima justi iš kvapo,— atsakė Ana Maja.

Peteris susirūpinęs linktelėjo galva.

— Ar tu manai, kad tavo mama supyks ant manęs? — paklausė jis.

— Ne, mama niekada nepyksta,— tarė Ana Maja.

Peteris su palengvėjimu atsiduso. Pasižiūrėjo į Aną Mają.

— Ana Maja,— atsargiai paklausė.— Tu jau daugiau manęs nebijai?

— Ne,— tyliai pasakė ji.

— Gerai,— tarė Peteris.— Dabar ir aš jau nebebijau.

Ana Maja pažvelgė į jį truputį nustebusi. Ji net neįsivaizdavo, kad jis taip pat galėjo bijoti ir gėdytis.

Kiek vėliau jie visi vakarieniavo. Ant stalo buvo sviesto, sūrio, duonos ir silkės. Bet Peteriui valgyti nesinorėjo. Akys pačios merkėsi. Peteris stebeilijos į tetą Selmą, kaip jis vadino Anderso ir Anos Majos mamą. Paskui pažiūrėjo į Andersą. Bet viskas buvo lyg pro rūką. Pagaliau jo galva nusviro, ir jis užmigo, parimęs ant rankų.

Visi sužiuro į jį.

— Jis labai pavargo per šią dieną,— pasakė dėdė Juhanas.

— Jis miega? — nustebusi paklausė Ana Maja.

— O mes ketinome pasiirstyti laiveliu,— tarė Andersas.

Teta Selma pasisuko į dėdę Juhaną.

— Nunešk jį į kamarą,— pasakė ji.— Lova paklota. Tikiuosi, pas mus jam bus neblogai.

Kristina pradėjo imti nuo stalo. Ji vaikščiojo po virtuvę ten ir atgal.

— Nuo mūsų pačių priklausys, ar jam čia bus gerai, ar ne,— tarė jinai.

Visi pažvelgė į ją. Paskui dėdė Juhanas atsistojo.

— Ką gi, reikia jį nunešti į lovą,— pasakė jis.

Atsargiai pakėlė Peterį ir išėjo su juo iš virtuvės.

Po kiek laiko Peteris pabudo. Jis tyliai gulėjo ir dairėsi. Kambarėlyje nebuvo visiškai tamsu, ir greitai jam dingtelėjo, kad jis nę namie, pas tėtę ir mamą, bet toli toli kaime. Kvapai buvo ne tie. Ir garsai kitokie. Viskas buvo ne taip.

Jis atsisėdo. Virtuvėje tiksėjo žadintuvas. Peteris atsargiai išsirito iš lovos. Kažkas tamsaus pūpsojo ant kėdės, ir, tik palietęs ranka, jis suprato, kad tai jo rūbai. Jis buvo su marškiniais, ir jam tereikėjo apsimauti kelnes ir megztinį.

Jis atsargiai prisėlino prie virtuvės durų. Grindys sugirgždėjo, ir jis sulaikė kvapą. Bet viskas buvo ramu. Peteris paėmė už durų rankenos. Nė garso. Tik miške rėkė kažkoks paukštis.

Durys sucypė ir lėtai prasivėrė. Peteris atsargiai iškišo pro duris galvą ir pažvelgė į virtuvę.

Stalas buvo ištrauktas į virtuvės vidurį. Nuo sofos nuimtas uždangalas. Peteris stovėjo nejudėdamas. Bet štai ant sofos kažkas sujudėjo ir pakėlė galvą. Peteris suprato, kad tai samdinė Kristina. Ji čirkštelėjo degtuką ir uždegė žvakę, stovinčią šalimais ant suoliuko.

Peteris lengviau atsiduso ir jau drąsiai įžengė į virtuvę.

— Čia aš,— sušnibždėjo jis.

— Peteri,— tarė užsimiegojusi Kristina.— Kam tu mane žadini vidurnaktį?

Peteris nuleido akis, nežinodamas, ką sakyti. Paskui priėjo prie sofos ir atsisėdo šalia Kristinos. Jis jau spėjo pamilti Kristiną. Ji buvo jauna ir linksma, apskritaveidė, šviesiaplaukė, mėlynakė. Kristina dažnai juokėsi ir dažnai dainavo.

— Žinai, Kristina,— tarė Peteris,— aš labai pasiilgau namų.

Kristina rimtai linktelėjo.

— Aš tave gerai suprantu, Peteri. Tavo mama ir tėtė tavęs irgi labai pasiilgo,— pasakė ji.

— Aš irgi taip galvoju,— atsakė Peteris pagyvėjęs.

— Bet tu nemanai iš karto grįžti namo? — paklausė Kristina.

Peteris pamąstė.

— Namai labai toli,— atsakė pagaliau.

— Ir namiškiai tikriausiai nelabai apsidžiaugtų, jeigu tu dabar grįžtum.

— Taip, bet...

— Aš manau, kad tau dar reikia pakentėti,— pasakė Kristina.

— Pakentėti, pakentėti,— nerimo Peteris.— Baisiausia ne tai, o...

Ir jis nutilo.

Kristina žiūrėjo į jį.

— Aš suprantu, kaip tau skaudu, mes visi suprantame. Bet žinok, Peteri, jog mes labai džiaugiamės, kad tu atvykai.

— Bet aš nieko nemoku,— atsakė Peteris.— Darau tik kvailystes. Užmiegu prie stalo. Ar dėdė Juhanas mane nunešė?

— Dėdė Juhanas,— tarė Kristina.

— Aš taip ir maniau. Ne, iš manęs čia naudos maža.

Kristina pasilenkė prie jo.

— Tau tik taip atrodo,— tarė ji tyliai.— Tu dar pakentėk. Dar nėra nė dienos, kaip tu čia. Aš tau pasakysiu vieną dalyką. Šeimininkas per vakarienę sakė, kad tau duos prižiūrėti mažą veršiuką, kurį matei pievelėje. Jį reikės girdyti pienu ir prižiūrėti, kol paaugs.

— Man prižiūrėti? — apsidžiaugė Peteris.

Kristina linktelėjo.

— Taip, tau reikės prižiūrėti.

— Tikrai... bet aš nemoku,— pasakė Peteris.

— Niekai, išmoksi,— atsakė Kristina ramiai.— Tu daug ko turėsi išmokti. Nemanyk, kad čia dykinėsi. O gal... tu vis dar bijai to vargšo veršiuko?

Peteris atrodė kiek susirūpinęs.

— Šiek tiek bijau. Bet aš nebijosiu. Reikia būt vyru, kaip sako mano tėtė. Klausyk, Kristina,— kalbėjo Peteris,— bet kai veršiukas jau pats galės savimi rūpintis, tada aš vis dėlto važiuosiu namo.

Kristina garsiai nusižiovavo.

— A-a-a-a-a. Kaip norėsi, taip ir padarysi. O dabar galime ramiai sau miegoti.

Peteris sutiko. Jis atsikėlė ir neskubėdamas nuėjo prie kamaros durų. Jau buvo beveik prie pačių durų, kai Kristina jį pašaukė.

— Klausyk, Peteri. Gali palikti duris atviras.

Peteris patenkintas nusišypsojo.

— Puiku,— tarė jis.— Labanakt, Kristina.

— Labanakt,— atsakė Kristina ir užpūtė žvakę.

Peteris vis dar šypsojosi, kol pirštų galais nusėlino atgal į lovą, nusimovė kelnes ir įlindo po antklode.

KAIP DINGO PETERIO VERŠIUKAS

Gaidys stovėjo ant mėšlo krūvos ir giedojo. Saulė buvo vos patekėjusi. Oras dar vėsokas, ir žolė rasota. Buvo ne vėliau, kaip ketvirta valanda.

Palengva atsivėrė virtuvės durys, ir ant slenksčio pasirodė Peteris. Jis buvo su dryžuotais marškiniais, juodom kelnaitėm ir basas.

Išėjęs į kiemą, sustojo ir koja paglostė rasotą žolę. Nusižiovavo ir apsidairė. Paskui perlipo tvorą ir per galvijų kiemą pasileido tiesiai prie aptvaro, kur stovėjo veršiukas ir žiūrėjo į jį.

Peteris peršoko per tvorą ir pamažu artinosi prie veršiuko, kuris, nuleidęs galvą, spoksojo į jį.

— Štai kur tu,— tarė Peteris draugiškai.— Tai ką, miegojai naktį ar visą laiką gromuliavai?

Jis patapšnojo veršiukui ir leido pažįsti pirštą. Paskui vėl išlindo iš aptvaro, greitai nubėgo į tvartą ir pačiupo ten puskibirį pieno. Tvarkingai uždarė duris ir grįžo prie veršiuko su pienu. Šį kartą jam teko eiti pro vartelius, kad neišlietų pieno.

— Štai tau, Viktorijau, truputį pieno. Išgerk, kad nebūtum alkanas,— pasakė jis.— Tik pienas vakarykštis, šiandien dar nemelžė.

Veršiukas atsargiai įkišo į kibirą nosį ir pradėjo siurbti.

Peteris švelniai paglostė jam tarpuausį.

— Dar tik keturios,— kalbėjo jis.— Tik aš vienas atsikėliau. Na ir tu, žinoma. Ir gaidys. Jau visa savaitė aš gyvenu čia, ir kiekvieną dieną keliuosi ketvirtą. Kiti pusę penkių. Tik tada eis melžti. Teta Selma ir Kristina. Kartais joms padeda Andersas. Na, o aš rūpinuosi tavimi, Viktorijau.

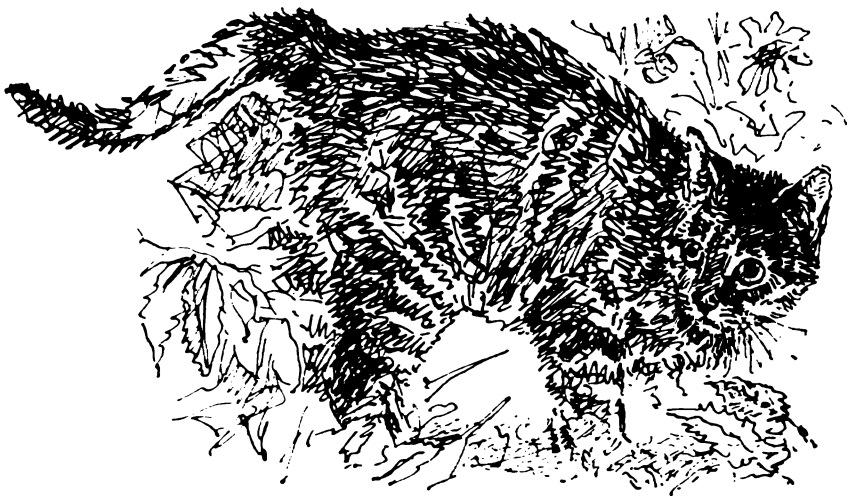
Peteris pats sau nusišypsojo.

— Gaila, kad čia nėra Junio ir kitų mūsų kiemo vaikų,— palingavo jis.— Taip pat mamos ir tėtės. Jeigu būtų mama ir tėtė, kaip man čia būtų gerai.

Veršiukas vis dar gėrė pieną. Gaidys vėl užgiedojo kieme. Peteris atsiduso.

— Šiandien sekmadienis. O sekančią savaitę Andersas ir Ana Maja laikys mokykloje egzaminus. Oi, kaip greitai lekia laikas. Tiesiog sunku patikėti, kad aš čia išbuvau jau visą savaitę.

Jis pasuko galvą ir pastebėjo katę, atsargiai žengiančią per rasotą žolę. Kartas nuo karto katė pakelda-

vo tai vieną, tai kitą koją ir nepatenkinta nupurtydavo rasą.

Dabar jau paukščiai visai įsigiedojo, ir buvo panašu į tikrą rytmečio koncertą.

— Labas rytas, sene,— tarė katei Peteris.— Gal ir tu nori pieno lašelio?

Katė akimirką stabtelėjo ir pažvelgė į Peterį juodomis akimis. Matyt, jai nerūpėjo nei Peteris, nei pienas. Ji užrietė uodegą ir nutipeno toliau.

Peteris įdėmiai žiūrėjo į katę.

— Ar čia iš tikro tu, Murke? — pratarė jis nustebęs.— Tu tokia sulysusi. O vakar...

Peteris vos kibiro neišmetė iš rankų. Tačiau laiku susizgribo ir atsargiai pastatė jį ant žemės, neišleisdamas katės iš akių.

Katė sėlino per žolę ir pasuko į pašiūrę. Plakančia širdimi Peteris nusekė iš paskos. Veršiukas pakėlė galvą ir pažiūrėjo į Peterį. Paskui vėl įkišo snukį į tuščią kibirą. Po to pažiūrėjo į atvirus vartelius. Pasipurtė ir vėl pažiūrėjo, kur Peteris ir katė. Bet jie jau buvo dingę už pašiūrės kampo.

Veršiukas žengė keletą žingsnių vartelių link, vėl sustojo. Paskui išbėgo pro vartelius į galvijų kiemą. Kieme jis stabtelėjo trumpam, o paskui pasileido bėgti keliu.

O tuo laiku pašiūrėje Peteris atsargiai sėlino paskui katę. Čia tarp vežimų, rogių ir kitokių rakandų buvo beveik visai tamsu. Bet kol Peteris priėjo prie Murkės dėžės, akys jau spėjo apsiprasti su tamsa. Dėžėje gulėjo Murkė apsupta mažyčių kačiukų, kurie greičiau buvo panašūs į juodas peles.

Peteriui net žadą užkando. Atsargiai, labai atsargiai jis ištiesė ranką ir paėmė vieną kačiuką. Palietė jį smakru. Kačiukas buvo švelnus kaip aksomas.

— Jūs dar visai akli,— sušnibždėjo jis.— Vargšeliai jūs mano.

Jis padėjo kačiuką į dėžę ir paėmė kitą. Tokį pat mažą ir juodą. Murkė nerimavo, bet Peteris paglostė jai nugarą.

— Dabar nėr man laiko su jumis būti,— tarė pagaliau.— Bet aš greit grįšiu.

Dar kiek paglostė kačiukus, paskui atsargiai išėjo iš pašiūrės. Grįždamas galvojo, ką pasakys Ana Maja, kai sužinos. Bet ji tikriausiai dar miega. Ana Maja mėgo rytais pamiegoti ilgiau už kitus.

Peteris paėmė nuo žemės kibirą ir greit išėjo pro vartelius, neužmiršdamas jų uždaryti. Paliko kibirą prie tvarto durų ir dirstelėjo į trobą. Ten buvo ramu, matyt, Andersas ir Ana Maja vis dar miegojo.

Tuomet Peteris nuėjo į sodą prie namelio. Atsistojo priešais langą ir palaukė. Paskui sušvilpė, kaip buvo sutarta. Po to atsidusęs šleptelėjo ant žolės.

Samdinio langas antrame aukšte buvo atviras, tik užskleistas užuolaida. Peteris vėl sušvilpė. Šį kartą užuolaida prasiskleidė, ir pasirodė užsimiegojęs Gustavo veidas.

Peteris nekantriai sumojavo rankomis.

— Greičiau,— pašaukė pusbalsiu.

Gustavas nusižiovavo, linktelėjo galva ir vėl dingo.

Peteris atsikėlė ir ėmė nekantriai žingsniuoti. Sustojo prie šulinio ir įsižiūrėjo į gilumoje boluojantį vandenį. Bet tuo tarpu atsidarė durys, ir pasirodė Gustavas, įsispyręs į klumpes.

— Kiek galima tavęs laukti,— pripuolė prie jo Peteris.— Aš jau spėjau Viktorijų pašerti.

— O kas tas Viktorijus? — šaltai paklausė Gustavas ir nusižiovavo.

— Veršiukas,— atsakė Peteris.— Viktorijus, Aleksandro sūnus. Jo tėvo vardas Aleksandras, o motinos Viktorija.

— Jam pasisekė, kad jis teko tau,— pasakė Gustavas.

Peteris linktelėjo.

— Taip, aš stengiuosi gerai jį prižiūrėti.

Jie perėjo galvijų kiemą ir nusileido prie ežero. Gustavas apsikabino Peterį.

— Kaip tau atrodo, sugausim mes ką nors? — paklausė Peteris.— Tai gaila, kad vakar vakare nėjau su tavim meškerioti. Labai norėjau miego.

— Nieko,— atsakė Gustavas draugiškai.— Man padėjo šeimininkas.

Gustavas apsižvalgė.

— Atrodo, kad bus puikus sekmadienis,— tarė jis.

Peteris linktelėjo. Jam iš tikro viskas atrodė puiku. Šiandien sekmadienis. Jis eina su Gustavu žuvauti. Viktorijus jau pašertas. Murkė atsivedė kačiukus. Aišku, apie tai Gustavui pasakoti neverta. Verčiau jis papasakos Anai Majai ir Andersui. Peteris prikando lūpą, kad nesusijuoktų. Viskas jį taip džiugino.

Jie atėjo prie ežero ir nuleido valtį į vandenį. Iš pradžių irklavo Gustavas, paskui jie pasikeitė vietomis, irklavo Peteris, o Gustavas laikė meškerę.

Peteris sėdėjo, retkarčiais žvilgteldamas į krantą. Štai jis padėjo vieną irklą ir pamojavo tvarto pusėn. Ten pasirodė teta Selma, Kristina ir Andersas su vežimėliu ir kibirais. Andersas irgi pamojavo jam kibiru.

Peteris vėl ėmė irkluoti. Žuvys kibo prastai. Gustavas pasakė, kad vanduo per šiltas. Vis dėlto jiems pavyko sugauti keletą ešeriukų ir mažyčių kuojų.

Gustavas suvyniojo meškervirvę, ir jie pasuko prie kranto. Kaip tik tuo metu iš tvarto išbėgo Ana Maja. Kai Peteris ir Gustavas priplaukė prie kranto, Ana Maja jau irgi buvo ten.

Peteris triumfuodamas iškėlė šakelę su žuvimis, bet Ana Maja į žuvis nė nepažiūrėjo.

— Kas atsitiko? — paklausė Gustavas, vilkdamas valtį ant kranto.

— Peteri, Peteri,— šaukė Ana Maja.— Veršiukas prapuolė.

Peteris, nieko nesuprasdamas, žiūrėjo į ją.

— Veršiukas? Viktorijus? — klausinėjo jis.

— Eik, aš pats nunešiu žuvį,— pasakė Gustavas.

Peteris metė jam šakelę ir tekinas pasileido į kalną.

— Palauk, palauk,— sušuko Ana Maja.

Peteris atsigręžė ir padavė jai ranką.

— Greičiau,— sušuko jis neatgaudamas kvapo.

Jis jautė, kaip smarkiai iš baimės plaka širdis. Mintys pynėsi galvoje. Jis galvojo, ką pasakys dėdė Juhanas. O gal Ana Maja apsiriko? O, kaip jis norėjo, kad Ana Maja būtų apsirikusi, ir kaip jis norėjo būti namie pas mamą ir tėtę.

Kiek kojos neša, jie pasileido per galvijų kiemą prie aptvaro, kur ganėsi veršiukas. Peteris atidarė vartelius ir nubėgo į tą vietą, kur rytą šėrė Viktorijų. Čia jis sustojo ir apsidairė.

— Juk jis buvo čia,— ištarė Peteris.

— Taip, bet dabar jo nėra,— atsakė Ana Maja.— Aš jau visur apžiūrėjau.

Peteris pasikrapštė pakaušį.

— Juk negalėjo jis perskristi per tvorą,— stebėjosi Peteris.

— Veršiukai visai nemoka skraidyti,— sutiko ir Ana Maja.— Tik paukščiai skraido.

Peteris atsisėdo ant žemės ir rankomis užsidengė

veidą. Jis buvo toks nelaimingas, kad Anai Majai jo labai pagailo.

— Gal Viktorijus buvo užburtas veršiukas,— pratarė jis pagaliau.

Ana Maja susimąstė.

— Ir tu manai, kad jis tapo nematomas? — paklausė ji.

Ir išsigandusi apsižvalgė. Paskui prisiglaudė prie Peterio ir paėmė jį už rankos.

— Tu tikrai manai, kad Viktorijų užbūrė? — sušnibždėjo ji.

— Taip,— atsakė Peteris ir linktelėjo galva.— Nors tikrai negali žinoti.

Kurį laiką jie tylėjo. Paskui Peteris ryžtingai atsistojo.

— Ne. Aš *netikiu*, kad Viktorijus užburtas. Jis paprastas veršiukas. Bet juk jis *buvo* čia.

Peteris paliko Aną Mają sėdėti ir nuėjo prie vartelių. Ana Maja žiūrėjo į jį, čiulpdama pirštą ir timpčiodama suknelę.

Prie vartelių Peteris atsigręžė.

— Aš įėjau pro čia. Įėjau su kibiru ir pastačiau jį čia.

Jis vėl grįžo prie Anos Majos.

— Tu net truputį pieno išliejai,— pasakė Ana Maja ir parodė dėmę ant žolės.

— Taip. Kai pamačiau katę.

— Murkę? — susidomėjo Ana Maja.

Peteris pagyvėjęs linktelėjo.

— Na, taip,— tarė jis.— Eime, ką aš tau parodysiu.

Jis paėmė Aną Mają už rankos ir nubėgo su ja į pašiūrę. Jie pribėgo prie Murkės dėžės.

— Oi, kiek čia kačiukų,— apsidžiaugė Ana Maja.

— Ir, kad juos kur šunys, kokie jie puikūs,— pridūrė Peteris.

— Jie tikriausiai gimė naktį,— tarė Ana Maja.

— Tikriausiai,— tarė Peteris ir priglaudė vieną kačiuką prie ausies.

Jis buvo švelnus kaip mamos nosis.

— Oi, atsargiai,— įspėjo Ana Maja.

— Ir kokie jie mažyčiai,— pasakė Peteris.

Ana Maja padėjo savo kačiuką atgal į dėžę.

— Mes paprašysime mamą duoti jiems truputį grietinėlės,— pasakė ji.

Peteris irgi padėjo savo kačiuką.

— Jeigu liks žuvies, mes duosime Murkei,— pridūrė jis.

Ana Maja linktelėjo.

— Taip, būtinai,— tarė ji.

Ir jie išėjo. Tik jiems dar teko gerokai pavalyti nuo drabužių dulkes, kurių pašiūrėje buvo nemaža.

Už kampo Peteris sustojo.

— O kai grįžau nuo Murkės su kačiukais, pasiėmiau kibirą ir nuėjau prie tvarto,— pasakė jis.— Ir aš pats tvarkingai uždariau vartelius.

Ana Maja pažiūrėjo į jį.

— Bet kai tu buvai pas kates, jie buvo atidaryti,— pasakė ji.

Peteris linktelėjo.

— Tai štai kas atsitiko! — sudejavo Peteris.

Ir jis susmuko ant žemės. Atsigulė ir paslėpė veidą žolėje.

Ana Maja žiūrėjo į jį su gailesčiu ir kartu piktai.

— Ech tu,— pasakė ji.— Pradanginai veršiuką. Ir ką tėtė pasakys. Mes jau daugiau niekad nematysime Viktorijaus.

— Oi-oi-oi! — dejavo Peteris.

Paskui jis atsisėdo.

— Tu iš tikro manai, kad mes jau nepamatysim Viktorijaus? — paklausė jis.

Ana Maja žengė keletą žingsnių atatupsta ir vėl ėmė čiulpti pirštą. Bet ji nieko neatsakė.

— Argi aš nesakiau, kad netinku gyventi kaime,— skundėsi Peteris.— Geriau jau man iš karto važiuoti namo.

Ana Maja prišoko ir atsisėdo šalia jo.

— Nesisielok,— švelniai tarė ji.— Aš sugalvojau. Reikia ieškoti veršiuko.

Peteris pažvelgė į Aną Mają.

— Tu iš tikro nori man padėti? — paklausė jis.

Ana Maja droviai ir kartu rimtai linktelėjo galva.

— Už tai,— pasakė Peteris,— už tai aš tau padovanosiu... Ką nors aš tau padovanosiu...

Jis susimąstė. Nieko tokio neturėjo, ką galėtų padovanoti Anai Majai. Teturėjo dvi kelnių poras, trejus marškinius ir megztinį. Ir dar batukus. Tiesa, dar medinį arkliuką. Bet jis liko Stokholme, be to, Peteris atidavė jį Juniui, kol sugrįš.

— Jeigu turėsiu tikrai ką nors gražaus, aš tau padovanosiu,— pasakė jis Anai Majai pagaliau.

Ana Maja atsistojo.

— Tikrai? — apsidžiaugė jinai.

— Taip, pažadu tau,— tarė Peteris rimtai.

Ana Maja puolė prie vartelių.

— Tai einam greičiau,— sušuko ji.

Ji vėl grįžo prie Peterio, pagriebė jį už rankos ir nusitempė.

KAIP JIE IEŠKOJO VERŠIUKO

Peteris ir Ana Maja išėjo iš aptvaro, uždarė vartelius. Jie dairėsi aplinkui, bet veršiuko niekur nesimatė.

— Jeigu jis būtų iš kiemo nuėjęs prie ežero, būčiau jį pamatęs,— pasakė Peteris.

— Vadinas, jis nubėgo keliu,— pasakė Ana Maja.

Jie pasileido keliu, bet prie kryžkelės sustojo.

— Įdomu, į kurią pusę jis pasuko? — paklausė Ana Maja.

Peteris nieko neatsakė. Jis keturpėsčias ieškojo pėdsakų.

Pagaliau pastebėjo mažučių nagų žymes.

— Jis nuėjo šita kryptim,— pasakė Peteris.

Ana Maja vėl pasileido bėgti, Peteris iš paskos. Bet greitai pėdsakai dingo. Abipus kelio buvo miškas.

— Viktorijau! Viktorijau! — šaukė Ana Maja.

Peteris dar kiek paėjėjo keliu, vis ieškodamas pėdsakų.

— Pėdsakai vėl atsirado,— sušuko jis.— Veršiukas nuėjo tiesiai keliu.

Ir jie pasišokinėdami traukė toliau. Ana Maja vis šaukė veršiuką, bet niekas neatsiliepė.

Po kiek laiko jie priėjo tiltą per mažą upelį. Čia Ana Maja sustojo.

— Kas yra? — paklausė Peteris.

Ana Maja atsiduso ir palingavo galva.

— Toliau aš eiti negaliu,— pasakė jinai.

Peteris nustebęs pažiūrėjo į ją.

— Kodėl? — paklausė jis.— Kodėl tu negali eiti toliau?

— Aš negaliu eiti toliau, manęs neleidžia mama ir tėtė,— atsakė Ana Maja.— Jeigu aš eisiu toliau, galiu paklysti.

Peteris pakraipė galvą.

— Betgi į mokyklą tu eini kiekvieną dieną,— nusistebėjo jis.

— Taip, bet tada Andersas su manim,— atšovė Ana Maja.

— O dabar aš su tavimi,— pasakė Peteris.

— Bet tu nežinai kelio,— tarė Ana Maja.— Pagalvok, kas būtų, jeigu mudu abu paklystume.

Peteris perėjo į kitą tiltelio pusę.

— Tada aš einu vienas,— tarė jis ryžtingai.

Ana Maja pasivijo jį ir pagriebė už rankos.

— Ne, Peteri. Prašau tavęs, neik,— meldė ji.— Eime geriau namo.

Peteris klausėsi jos dvejodamas. Pagaliau nusileido.

— Gerai, einam namo,— pasakė jis.

Ana Maja su palengvėjimu atsiduso.

Jie pasuko atgal. Peteris ėjo sukandęs dantis. Ana Maja žvilgčiojo į jį su nerimu. Peteris paėjėdavo, sustodavo, apžiūrėdamas kelią ir mišką.

— Tu, tikriausiai, ant manęs labai pyksti, Peteri? — nedrąsiai paklausė Ana Maja, tampydama suknelės kraštą.

Peteris išsitiesė ir bandė nusišypsoti.

— Ne, aš nepykstu,— pasakė jis.

— Gal veršiukas ir pats į vakarą grįš,— pasakė Ana Maja, norėdama jį paguosti.

Bet Peteris papurtė galvą.

Kada jie grįžo į galvijų kiemą, iš tvarto kaip tik išėjo Andersas.

— Kur jūs buvot? Mama liepė pasakyti, kad eitumėt pusryčiauti. Po pusryčių važiuosime į bažnyčią,— pasakė jis.

Peteris ir Ana Maja pasižiūrėjo vienas į kitą. Ana Maja nubėgo prie sodo tvoros ir sustojo.

— Aš užmiršau...— pradėjo nedrąsiai Peteris.— Rytą aš užmiršau uždaryti vartelius. Veršiukas pabėgo.

— Ką tu sakai! — išsigando Andersas.

Ana Maja linktelėjo.

— Taip, iš tikrųjų,— patvirtino ji.

Andersas priėjo arčiau.

— Paskui viską papasakosite. Mama laukia pusryčiauti. Paieškosime veršiuko, grįžę iš bažnyčios.

— Tik kol kas nesakykime tėvui,— prašė Peteris.

Andersas pagalvojo, paskui linktelėjo.

— Gerai. Tegul kol kas tai bus mūsų paslaptis.

Peteris pakėlė nykštį. Paskui Andersas ir Peteris sukryžiavo nykščius, pasižadėdami tylėti iki pietų.

Visgi Peteriui buvo labai neramu, kai jie ėjo į trobą.

Po kiek laiko jie važiavo į bažnyčią. Teta Selma sėdėjo šalia dėdės Juhano, kuris laikė vadžias. Andersas, Ana Maja ir Peteris įsitaisė mažos brikelės užpakalyje, o iš paskos ėjo Gustavas su Kristina. Saulė švietė, medžiai jau buvo sužaliavę, žydėjo snieguolės ir žibutės, vyturiukai čireno. Buvo iš tikro puikus sekmadienio oras.

Kai jie privažiavo bažnyčią, prie šventoriaus jau buvo susirinkę daug žmonių. Čia stovėjo vežimai ir brikelės. Žmonės garsiai sveikinosi vieni su kitais.

Medinė bažnytėlė buvo visai mažytė, šalia jos stovėjo varpinė. Peteris priėjo ir ilgai žiūrėjo į nedidelį varpą, kol teta Selma jį pašaukė.

Po to jie nuėjo į bažnyčią. Gustavas ir dėdė Juhanas nusiėmė kepures, ir jie visi pasuko prie tuščio suoliuko ir ten atsisėdo. Užgrojo vargonai, ir visi užgiedojo giesmę, kuri vadinosi „Maloniu vasaros metu". Peteris giedoti tiesiog neturėjo laiko, jam reikėjo apžiūrėti paveikslus, kuriais buvo nukabinėtos sienos. Jis niekur dar nebuvo matęs tiek daug paveikslų ant sienų. Čia buvo nupiešti ir arkliai, ir žmonės, ir keisti žvėrys.

Paskui sakykloje pasirodė pastorius.

— Pasimelskime,— tarė jis.

Visi sudėjo rankas ir palenkė galvas.

Peteris atsargiai kumštelėjo Aną Mają alkūne.

— Kaip tu manai, jeigu aš labai pasimelsčiau, Viktorijus atsirastų? — sušnibždėjo jis.

Ana Maja linktelėjo.

— Taip,— atsakė jinai taip pat pašnibždom.— Turėtų atsirasti.

Teta Selma pasilenkė ir juos sudraudė, Peteris romiai linktelėjo.

Sugiedoję keletą psalmių, jie išėjo iš bažnyčios, nelaukdami pamaldų pabaigos.

— Gal mes spėsime jį rasti dar prieš piet,— sušnibždėjo Andersas, kai jie vėl lipo į brikelę.

Peteris su Ana Maja linktelėjo. Važiuojant namo, Peteris visą kelią sėdėjo neramus. O teta Selma, dėdė Juhanas, Gustavas ir Kristina kalbėjosi apie pastorių ir apie pamokslą, ir apie sutiktus bažnyčioje pažįstamus. Tik Andersas, Peteris ir Ana Maja sėdėjo tylėdami. Pagaliau jie pasiekė namus.

Išlipusi iš brikelės, teta Selma pasakė vaikams:

— Einu gaminti pietų. Po valandos pietausime.

Andersas pažvelgė į Peterį.

— Tada...— pasakė jis.— Tada mes eisime truputį pasivaikščioti.

Iškinkydamas arklius, dėdė Juhanas perspėjo:

— Bet jūs girdėjote, ką sakė mama. Po valandos pietausime. Toli neikite.

Peteris pasivedėjo Andersą ir Aną Mają į šalį.

— Greit bus laikas Viktorijų šerti,— pasakė jis susirūpinęs.

— Na tai eime,— pasakė Andersas.

Jie pasileido nuo kalvelės prie kelio. Grįžtelėjęs atgal, Peteris pamatė, kad dėdė Juhanas stovi ir žiūri į juos. Paskui jis palingavo galva.

Nuėję gerą kelio galą, jie pasiekė mišką. Peteris dar nebuvo matęs tokio tankaus miško. Visur buvo pilna didelių apkerpėjusių akmenų. Brautis per tankmę buvo labai sunku,

Visą laiką jie šaukė Viktorijų, bet niekas neatsiliepė. Pagaliau Peteris, visai nusiminęs, atsisėdo ant kelmo.

— Ne, tuščias darbas,— pasakė jis.— Mes jo taip niekad nerasim.

— Nekalbėk šitaip,— išsigando Ana Maja.

Andersas pabandė dar pašaukti, bet atsiliepė tik silpnas miško aidas.

— Jeigu tik aš taip nenorėčiau gerti, galima būtų eiti toliau,— pasiskundė Ana Maja.

Peteris dūsaudamas atsistojo.

— Čia už medžių turi būti upelis,— pasakė jis.

Jis nuėjo pirmas, o Andersas ir Ana Maja nusekė iš paskos.

Už medžių čiurleno puikus upeliukas, vanduo jame buvo tyras ir šaltas. Kai jie atsigėrė kaip reikiant, Ana Maja pradėjo rinkti snieguoles, o Peteris atsisėdo ant akmens ir susiėmė rankomis galvą.

— Jeigu mes nerasime Viktorijaus, aš pabėgsiu,— pasakė jis ryžtingai.

Ana Maja prišoko prie Peterio.

— O ne, Peteri. Nedaryk taip,— prašė ji.

— Tikrai. Aš taip ir padarysiu,— pasakė Peteris.

— Ko jūs čia jaudinatės? — ramiai tarė Andersas.— Mes dar jį surasim. Viktorijau!.. Kur tu? Eik čia-a-a! — šaukė jis.

Ana Maja atsisėdo šalia Peterio.

— O kur tu pabėgsi? — pasidomėjo ji.

— Nežinau. Kur akys mato,— atsakė Peteris.

Jis atsisėdo ir spyrė akmenį. Ir tuoj pradėjo šokinėti ant vienos kojos, laikydamasis už kitos kojos nykščio. Ana Maja neištvėrė nesusijuokusi.

Peteris nustryksėjo prie upelio ir įmerkė į vandenį koją.

— Atvirai šnekant, aš visai nenoriu bėgti,— pasakė jis.— Man čia gera. Beveik visai gera. Jeigu tik ne šis atsitikimas.

Andersas irgi priėjo prie upelio.

— Žinot ką,— pasakė jis.— Einam prie kelio, paklausinėkim žmonių, ar kas nematė Viktorijaus.

Peteris taip stryktelėjo iš upelio, kad net vanduo ištiško į visas puses.

— Puiku, Andersai! — sušuko jis.— Pabandykim.

Jis ėjo pirmas per laukymę, paskui vėl mišku. Ana Maja ir Andersas sekė iš paskos.

— Vargu ar veršiukas brovėsi per tokią tankmę,— pasakė Ana Maja.

— Taip, jis čia greit būtų susilaužęs kojas,— atsakė Peteris, šokinėdamas nuo akmens ant akmens.

— O, nekalbėk taip,— sušuko ji.

Andersas irgi atrodė truputį susirūpinęs.

Po kiek laiko jie priėjo naują laukymę. Staiga tarp medžių kažkas sušlamėjo. Peteris ir Andersas iš karto sustojo. Ana Maja pribėgo prie jų.

— Girdėjote? Kažkas trakštelėjo,— sušnibždėjo Peteris.

— Šitoj pusėj,— pasakė Andersas ir parodė į krūmus.

Peteris su nerimu apsidairė.

— Kas tai galėtų būti, Andersai? — paklausė jis.

— Nežinau. Bet tai ne Viktorijus,— atsakė Andersas.— Čia didelis žvėris.

— Gal briedis? — šnipštelėjo Ana Maja.

— Kad jį kur šunys,— sušnibždėjo Peteris ir prisiglaudė prie Anderso.

Sulaikę kvapą, jie stovėjo ir klausėsi.

— Jis eina čionai,— staiga suspiegė Ana Maja.

Ir ji stipriai užsimerkė. Peteris žengė į priekį ir užstojo ją. Andersas nė nepajudėjo.

Sušlamėjo ir sutraškėjo šakos, ir pasirodė didelė juoda arklio galva.

Andersas su palengvėjimu atsiduso ir nusijuokė.

— Bet juk čia kaimyno Lilgordeno senas arklys,— pasakė jis.

Peteris truputį sumišęs pažvelgė į jį. Ana Maja vis dar bijojo atsimerkti.

— Jo nėra ko bijoti,— pridūrė Andersas.

Ana Maja atsargiai atmerkė akis ir pažiūrėjo pro Peterio petį. Peteris vis dar stovėjo ištiesęs rankas, pasirengęs ją ginti.

— Saugokis,— pasakė jis susijaudinęs.— Jis gali būti pavojingas.

Andersas papurtė galvą.

— Ką tu,— tarė jis ramiai.— Jis dažnai vaikščioja po mišką. Nemėgsta ganytis su kitais arkliais.

Ana Maja vėl iškišo Peteriui pro pečius galvą.

— Tėtė sako, kad šitas arklys toks pat atsiskyrėlis, kaip ir jo šeimininkas,— paskubėjo ji pridurti.

Tuo tarpu arklys apsisuko ir vėl dingo miške. Peteris nuleido rankas ir su palengvėjimu atsiduso.

— Labai pavojinga sutikti tokį gyvulį miške,— pasakė jis.— Gali sumindžioti. Arba galima iš baimės numirti.

Andersas pasisuko į jį.

— Ką tu! Kas gi bijo tokio seno arklio? — tarė jis.— Eime greičiau prie kelio.

Ir jie nuėjo toliau. Paskutinis ėjo Peteris ir vis dairėsi. Po kiek laiko Ana Maja pasuko į dešinę, Andersas į kairę. Peteris stabtelėjo.

— Ar mes dabar eisim atskirai? — paklausė jis.

Andersas sustojo ir pažiūrėjo į Aną Mają.

— Kur tu eini? — paklausė jis.— Kelias juk ne ten.

Ana Maja irgi sustojo.

— Ne, ten,— pasakė ji.

Peteris papurtė galvą ir parodė tiesiai.

— Kelias čia,— pasakė jis, nė kiek neabejodamas.

Andersas užkaito.

— Aš gerai žinau, kad kelias čia,— tarė jis piktai.

Ana Maja pažiūrėjo į jį. Paskui parodė į savo pusę, bet jau ne taip tvirtai.

— Ne, kelias šitoj pusėj,— pasakė ji.— Kažkur šitoj pusėj,— pridūrė jau ne visai tikra.

— Kelias čia,— nenusileido Peteris.

— Kelias ten,— spyrėsi Andersas.

— O man atrodo, kad šitoj pusėj,— tvirtino Ana Maja.

Staiga Peteris pasileido juoktis, o paskui jį ir Andersas su Ana Maja.

— Bet aš žinau, kad kelias šitoj pusėj,— pasakė Ana Maja pagaliau.— Be jokių abejonių.

Andersas atsiduso.

— Teks, matyt, eiti ten, kur rodo Ana Maja,— tarė jis.— Ji užsispyrusi kaip ožka.

Peteris irgi linktelėjo. Ir, vedami Anos Majos, jie patraukė mišku toliau.

Bet eiti darėsi vis sunkiau ir sunkiau. Visur riogsojo suvirtę vienas ant kito dideli akmenys, nukloti storom samanų kepurėm. Buvó pilna išgriuvusių didelių medžių. Andersui ir Peteriui dažnai teko tiesiog nešte nešti Aną Mają per aukštą brūzgyną.

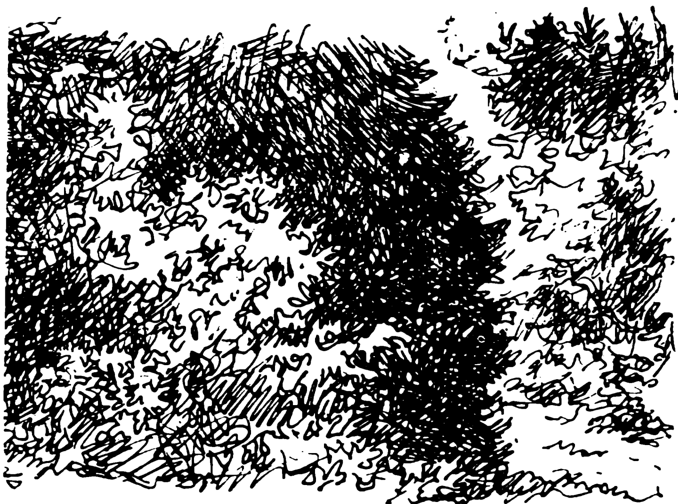
Jie nepratarė nė žodžio. Tik ėjo ir ėjo, lipo nuo akmens ant akmens. Pagaliau Ana Maja pažiūrėjo į Peterį, paskui į Andersą.

— Andersai, žinai ką,— pradėjo ji nedrąsiai.

— Ką? — paklausė Andersas, vos pajėgdamas užlipti ant akmens.

Ana Maja atsiduso.

— Žinai ką, aš manau, kad kelias iš tikro kitoje pusėje,— pasakė ji pagaliau.

Peteris su Andersu susižvalgė ir palingavo galvas.

— Ir aš taip manau,— tarė Peteris ramiai.

Ana Maja suraukė nosį ir keletą kartų truktelėjo suknelę. Paskui nedrąsiai pakėlė akis.

— Jūs ant manęs nepykstate? — paklausė ji.

Peteris vėl pasižiūrėjo į Andersą.

— Ne,— pasakė jis.— Mes nepykstame.

— Ne,— patvirtino Andersas.— Ne taip lengva rasti miške kelią

Jie pasėdėjo valandėlę, norėdami atsipūsti. Paskui atsikėlė ir pasuko atgal tuo pačiu sunkiu keliu. Ne visai buvo tikri, ar iš šitos pusės atėjo, bet Andersas žengė pirmas ir kiti sekė iš paskos. Jie jau buvo pavargę ir turėjo vis prisėsti ir pailsėti. Snieguolės, kurių Ana Maja buvo prisirinkusi prie upelio, nuvyto. Ana Maja irgi vos laikėsi.

Staiga Peteris pakilo ir įsiklausė.

— Kas tai? — paklausė jis.

Andersas priėjo ir atsistojo šalia.

— Apie ką tu kalbi? — paklausė jis.
— Ar tu nieko negirdi? — nustebo Peteris.
— Nieko,— atsakė Andersas.
Ana Maja irgi nieko negirdėjo.
— Vadinas, man pasirodė,— pasakė Peteris.— Man pasirodė, kad girdžiu ūžesį. Tik ne medžių ošimą, o kažkokį kitą ūžesį.
Andersas linktelėjo.
— Aišku,— tarė jis.— Tai šniokščia krioklys.
— Koks krioklys? — paklausė Peteris.
— Krioklys yra netoli lentpiūvės, kurioje tėtis piauna lentas. Kai jam reikia, jis ten piauna lentas.
Peteris gyvai pasisuko į Aną Mają.
— Bet tai... bet tai puiku, Ana Maja,— sušuko jis.— Juk jūs žinote kelią namo nuo lentpiūvės?
Andersas linktelėjo.
— Aišku, žinome,— pasakė jis.— Mes ten buvome su tėčiu keletą kartų.
— Tereikia eiti keliu, ir viskas,— pasakė Ana Maja.— Labai netoli.
— Puiku,— tarė Peteris.— Einam tiesiai prie krioklio. O paskui namo. Viskas aišku.
— O tu sumanus,— pagyrė jį Andersas.
— O, taip,— pritarė jam Ana Maja.
Bet Peteris tik palingavo galva.
— Kai grįšime namo, geriausia viską iš karto papasakoti dėdei Juhanui ir tetai Selmai,— pasakė jis.— Kad jį kur šunys!
Andersas susirūpinęs linktelėjo.
— Kodėl tu visą laiką sakai „kad jį kur šunys"? — paklausė jis patylėjęs.— Tik Gustavas taip sako.
Peteris pagalvojo.
— Tur būt, todėl ir aš taip sakau.

— Mama sakė, kad mes greit pietausime,— staiga prisiminė Ana Maja.

Jie nuskubėjo prie krioklio.

— Tu nebijok, Peteri,— tarė Ana Maja jiems einant.— Tėtė geras.

Peteris nieko neatsakė. Bet jis atrodė susirūpinęs, ir Ana Maja sunkiai atsiduso.

Iki krioklio pasirodė ne taip arti, bet pagaliau jie priėjo lentpiūvę.

Krioklys nebuvo labai aukštas, bet vandeningas ir garsiai šniokštė. Peteriui reikėjo šaukte šaukti, kai norėjo Anderso ko nors paklausti. Aną Mają visas šitas putojantis vanduo gąsdino, ir, kai Peteris paėmė iš jos gėles, norėdamas suvilgyti, ji laikė jį už kelnių, kad jis neįkristų į vandenį.

Aplink lentpiūvę stovėjo aukštos lentų krūvos. Lentos maloniai kvepėjo. Čia buvo šilta ir gražu. Paukščiai giedojo. O tankiame miške buvo tylu, ramu ir vėsu.

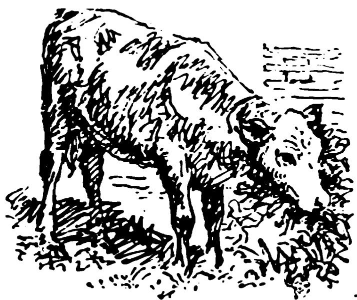
— Nesijaudink, Peteri,— pasakė Andersas, kai jie ėjo į kelią.— Veršiukas atsiras, pamatysi.

— O man rodos, kad mes jau jo nerasime,— dūsavo Peteris.— Bet aš dirbsiu, kiek galėsiu, per vasarą, kad dėdei Juhanui nebūtų toks didelis nuostolis.

— O aš tau padėsiu,— užtikrino jį Ana Maja.

— Ir aš,— pridūrė Andersas.

Ana Maja nubėgo pirmyn, bet staiga sustojo kaip įbesta. Peteris ir Andersas su nerimu žiūrėjo į ją. Prisiartinę jie pažvelgė į kelio pusę ir viską suprato.

Prie lentų krūvos stovėjo jų veršiukas ir ramiai skabė žolę. Andersas, Peteris ir Ana Maja pribėgo prie jo, ėmė plekšnoti jam, glamonėti jį. Peteris vos nepravirko iš džiaugsmo.

Vesdamiesi Viktorijų, jie nuskubėjo kaip galima greičiau namo.

Kieme stovėjo dėdė Juhanas su Gustavu ir šnekėjo, kad reikia pataisyti tvorą.

— Taip, ateinančią savaitę ir pradėsim,— kalbėjo dėdė Juhanas.

— Kiek čia reikės lentų? — klausė Gustavas.— Trisdešimt?

— Maždaug tiek,— atsakė dėdė Juhanas.— Jos guli pašiūrėje, paimk, kiek reikia.

Ir jie nutilo, nes kelyje pasirodė Andersas, Peteris ir Ana Maja, varydami besispyriojantį veršiuką Viktorijų.

Netrukus jie jau buvo kieme, ir Ana Maja su Andersu nuvarė veršiuką į aptvarą.

— Kur jūs buvot? — stebėjosi dėdė Juhanas.— Ir dar su veršiuku.

— Matyt, jie nutarė suruošti Viktorijui sekmadieninį pasivaikščiojimą,— nusijuokė Gustavas.

Bet Peteris nesijuokė. Jis lėtai priėjo prie dėdės Juhano.

— Tai mano kaltė,— negarsiai pasakė jis.— Ryte aš užmiršau uždaryti vartelius, kai nuėjau pažiūrėti kačiukų.

Dėdė Juhanas linktelėjo.

— Na, dėl šito nereikia taip pergyventi. Ne tu vienas užmiršai uždaryti vartus.

Jis paglostė Peteriui galvą.

— Matyt, gerai ieškojote, jeigu jį suradote,— pasakė Gustavas.

Peteris tylėjo. Jis laukė, kad dėdė Juhanas pradės jį barti. Bet dėdė, lyg norėdamas jį nuraminti, vis glostė jam galvą.

— Gerai, kad taip greit suradote Viktoriją, dar, ko gero, galėjo jam kas nutikti,— pasakė jis.

Peteris pakėlė galvą.

— Rytoj aš jau neužmiršiu uždaryti vartelių,— tarė jis.

— Ir aš taip manau,— pritarė dėdė.

Tuo tarpu iš anapus trobos pasirodė Kristina.

— Šeimininke! Gustavai! — pašaukė ji.— Eikit valgyt. Pietūs gatavi.

— Einam,— atsakė dėdė Juhanas.

Uždarę veršiuką, Andersas ir Ana Maja irgi atėjo. Ana Maja pažiūrėjo į savo apvytusias gėles.

— Reikia jas pamerkti į vandenį,— pasakė ji.— Oi, kaip jos nuleipo. Visai kaip aš.

— Oi-oi,— nusijuokė tėvas.— Eikš, aš tave nunešiu.

Jis lengvai pakėlė Aną Mają ir pasisodino ant pečių. Paskui jie visi nuėjo pietauti. Prie durų Peteris atsigręžė. Aptvaro varteliai buvo gerai uždaryti. Už vartelių stovėjo veršiukas ir žiūrėjo į Peterį.

KELIONĖ Į MIESTĄ

Saulė svilino. Buvo karšta ir tvanku. Virš ežero telkėsi debesys. Senelė tvirtino, kad bus lietaus, bet Kristina sakė, kad stiprus vėjas išvaikys debesis.

Ana Maja žaidė su Murke ir kačiukais, kurie jau buvo gerokai paaugę. Peteris ir Andersas buvo tvarte. Pro atdaras duris girdėjosi, kaip šnopuoja berniukai ir brūkši šluota. Jie valė tvarte dulkes ir voratinklius.

Tvartas buvo valomas kasmet, kad karvės rudenį sugrįžę čia jaustųsi gerai. Šiemet tvartą valė Peteris su Andersu, ir jie darbavosi su didelėm šluotom, kad net dulkės rūko.

Berniukai dirbdami nesikalbėjo, bijojo prisigerti kalkių dulkių. Pagaliau Andersas nuleido šluotą ir pažvelgė į Peterį.

— Tu šiandien kažkoks nekalbus,— pasakė jis.

Peteris linktelėjo ir susimąstęs apžiūrinėjo savo šluotos kotą.

— Aš galvoju,— pasakė jis.

Andersas kiek patylėjo.

— Gal toks darbas tau atrodo perdaug nešvarus? — paklausė jis pagaliau.

Peteris patraukė pečiais.

— Ne, kodėl. Turi ir jį kas nors padaryti,— atsakė jis.— Darbas geras, jį dirbdamas gali ir pagalvoti.

— Bet apie ką tau reikia galvoti? — nekantriai paklausė Andersas.

— Apie vieną dalyką,— atsakė Peteris ramiai.— Bet dabar aš negaliu tau pasakyti.

Ir jis vėl ėmė braukti dulkes nuo balkių, o Andersas stojo valyti langų.

Po valandėlės jie vėl sustojo pailsėti.

— Rytoj tėčiui reikia važiuoti į turgų,— pasakė Andersas.— Bet jam skauda gerklę.

Peteris ir toliau kažką galvojo.

— Tu irgi kartais važiuoji į miestą? — paklausė jis lyg šiaip sau. Andersas papurtė galvą.

— Ką man ten veikti? Aš ten nieko negaliu padėti. Į miestą važiuoja tik tėtė su mama,— pasakė jis.— Kol tėtė prekiauja, mama išnešioja kiaušinius į namus pažįstamoms ponioms.

— Ir niekada nei tavęs, nei Anos Majos nepasiima kartu? — paklausė Peteris jau kiek daugiau susidomėjęs.

Andersas atsisėdo ant grindų ir atsirėmė pečiais į sieną.

— Kaipgi, pasiima,— atsakė jis.— Prieš Kalėdas mes važiuojame pažiūrėti, kaip papuoštas miestas ir padedame pardavinėti eglutes. Tada net ir Kristina važiuoja. O kartais ir pavasarį, kai jau nereikia eiti į mokyklą.

Peteris linktelėjo. Bet Andersas matė, kad jis vis kažko susimąstęs. Paskui jie vėl kibo į darbą.

Vakare jie visi sėdėjo virtuvėje už stalo ir vakarieniavo. Tik Gustavo nebuvo — šeimininkas jį paleido dviem savaitėm aplankyti sergančio tėvo. Vis dar buvo tvanku ir karšta, bet jau neatrodė, kad bus audra.

Staiga dėdė Juhanas atstūmė lėkštę.

— Visai negaliu valgyti,— pasiskundė jis.

— Eik ir atsigulk, jeigu tau skauda gerklę,— pasakė teta Selma susirūpinusi.

Dėdė Juhanas linktelėjo:

— Taip, aš prakaituoju ir blogai jaučiuosi. Man iš tikro geriau atsigulti.

— Ir dar lyg tyčia Gustavas išvažiavo,— pridūrė teta Selma, linguodama galva.— Ana Maja, neišdykauk, o valgyk!

— Tai tėtis negalės rytoj važiuoti į turgų? — paklausė Ana Maja.

Teta Selma vėl palingavo galva.

— Tau negalima važiuoti, tėve,— pasakė ji,— jeigu taip blogai jautiesi.

Andersas pašoko nuo kėdės.

— Aš galiu važiuoti,— sušuko jis.— Aš moku vadelėti Širmį ne blogiau už tėtę. Pardavinėti irgi galiu.

— Mes abu važiuosime su teta Selma. Mudu su Andersu galėsim vienas kitam padėti,— gyvai pritarė jam Peteris.

Bet tėvas papurtė galvą:

— Ne, nieko iš to nebus.

Tada motina atsikėlė ir priėjo prie jo.

— Tu iš tikro negali važiuoti,— įkalbinėjo ji ramiai.— O Andersas puikiausiai susitvarkys. Ir Peteris jam padės turguje.

Ana Maja žiūrėjo čia į vieną, čia į kitą, paskubom rydama paskutinį košės šaukštą.

— Ir aš noriu važiuoti su jumis,— tarė ji, kone verkdama.

Kristina pasilenkė prie jos per stalą.

— Lik su manim, Ana Maja,— pasakė ji.— Jeigu tu išvažiuosi, aš liksiu vienų viena. Mes čia irgi ką nors įdomaus sugalvosime. Pažiūrėsim, gal jau žemuogės prisirpo.

Ana Maja kinktelėjo. Bet paskui pasilenkė prie Kristinos.

— Bet aš noriu važiuoti,— vėl spyrėsi ji.

— Tu pasilik namie, Ana Maja. Būk protinga mergaitė,— pasakė teta Selma.— Kitą sykį, kai tėtis pasveiks, važiuosi tu, o Andersas liks namie.

Ana Maja truputį pasvarstė, o paskui sutikdama linktelėjo.

— Na, tai aš einu gulti,— tarė dėdė Juhanas ir atsikėlė nuo stalo.

Jis nuėjo prie durų, lydimas tetos Selmos.

— Mudu abu, Peteri, puikiausiai susitvarkysime,— prašneko Andersas.— Viskas jau suruošta, daržovės sukrautos į dėžes.

Tuo metu į virtuvę paimti karšto vandens grįžo teta Selma.

— Taip, tikiuosi viskas baigsis gerai,— atsiduso ji.— O dabar sėskitės ir baikite valgyti.

Andersas ir Peteris linktelėjo. Peteris atrodė dar labiau susirūpinęs, negu pirma.

Po vakarienės Peteris užlipo ant aukšto pas senelę. Dabar, artėjant vasarai, saulė ilgiau nenusileisdavo, aukšto langelis buvo į vakarų pusę, todėl čia dar atrodė visai šviesu. Senelė sėdėjo ir audė.

Peteris, atsirėmęs į staklių kraštą, žiūrėjo, kaip ji dirba.

— Kiek tu jau daug priaudei, senele,— stebėjosi jis.— Ir kaip gražiai parinkai spalvas.

— Patinka? — paklausė ji maloniai.— Na, man tai džiugu girdėti. Bet kas tau slegia širdį? Tikriausiai kas nors rimto, kitaip nebūtum atbėgęs jau po vakarienės.

Peteris, priėjęs prie lango, įsižiūrėjo į sodą ir ežerą.

— Dėdei Juhanui skauda gerklę, ir vietoj jo rytoj į turgų su teta Selma važiuosime mudu su Andersu. Aš ir pagalvojau, gal tau ko nors reikia parvežti,— pasakė jis susimąstęs.

— Ačiū tau, Peteri,— atsakė senelė.— Geras tu berniukas. Bet man nieko nereikia. Aš turiu visko.

Peteris sukiojosi po kambarį, viską apžiūrinėdamas.

— O ką jūs šiandien veikėte su Andersu? — paklausė senelė.

— Mes jau visą savaitę valom tvartą,— atsakė Peteris.— Darbas nelabai malonus, reikia pasakyti. Bet jį vis vien kas nors turi padaryti.

Senelė palinksėjo galvą.

— Aišku. Tvartą valom kas vasarą. Andersui labai pasisekė, kad jis gavo pagalbininką.

Peteris linktelėjo. Paskui vėl ėmė vaikštinėti po kambarį. Senelė audė toliau. Staklės pokšėjo negarsiai ir vienodai. Pro atvirą langą švietė saulė.

— Vienas daiktas neduoda man ramybės,— pasakė pagaliau Peteris.

Senelė nustojo audusi ir atsigręžė į jį.

— Kas gi? — paklausė ji sunerimusi.— Tau čia bloga?

Peteris priėjo prie senelės.

— Ne, man čia gera,— pasakė jis.— Kuo toliau, tuo geriau. Bet štai kas, senele... Aš norėčiau kaip nors atsidėkoti Anai Majai ir Andersui, kad jie man anąsyk padėjo surasti veršiuką.

Senelė nusijuokė ir vėl ėmėsi darbo.

— Nieko nereikia, berniuk,— tarė ji.— Tai...

— Aš žinau, aš žinau, senele. Bet aš taip noriu. Ir jau žadėjau Anai Majai ką nors padovanoti. O pažadus reikia tesėti. Aš tikėjausi rasti ką nors gero. Bet nieko neradau.

Peteris susimąstė.

— Reiktų ką nors nupirkti,— kalbėjo toliau jis.— Bet aš neturiu pinigų. Nė erės.

Senelė linktelėjo.

— Taip, mes žmonės neturtingi. Tačiau nesisielok, Peteri. Kaip nors atsilyginsi.

— Aš turiu ką nors sugalvoti,— pasakė Peteris ir sudavė kumščiu į stakles.

— Prirink gėlių puokštę,— pasiūlė senelė ir ramiai audė toliau.

Peteris vėl priėjo prie lango.

— Pririnkti gėlių! — burbtelėjo nepatenkintas.— Ne, reikia ką nors geresnio sugalvoti.

Jis nusisuko ir prisimerkė.

Stovėjo nejudėdamas ir ilgai galvojo. Senelė kartkartėmis pažvelgdavo į jį.

— Nors iš tiesų,— pratarė jis,— jeigu priskinčiau gėlių...

— Aš matau, kad tu kažką sugalvojai,— pasakė senelė.

Peteris susijaudinęs linktelėjo.

— Taip, taip. Bet... Bet dabar aš eisiu gulti,— tarė jis atsargiai.— Labanakt, senele. Saldžių sapnų.

Senelė nusišypsojo ir linktelėjo jam:

— Labos nakties tau. Gerai išsimiegok.

Bet Peteris, jau išbėgęs iš kambario, leidosi žemyn laiptais.

Greitai viskas troboje nurimo. Visi miegojo. Lauke buvo tamsu. Bet ne visai. Buvo vasaros naktis, ir šiaurės vakaruose dangus dar žaravo nuo saulėlydžio. Kartais mieguistai rikteldavo koks paukštis.

Viename kambaryje ant aukšto miegojo senelė ir negarsiai knarkė. Kitame kambaryje ant aukšto miegojo Andersas ir Ana Maja. Vėjas lengvai judino užuolaidą ant jų lango. Apačioje virtuvėje miegojo Kristina ir tikriausiai ką nors malonaus sapnavo, nes šypsojosi per miegus. Didžiajame kambaryje gulėjo dėdė, ir jam skaudėjo gerklę. Teta Selma irgi miegojo. Jos kasos buvo išsidraikiusios ant pagalvio.

Nemiegojo savo kamaraitėje tik Peteris. Jis atsargiai atsisėdo lovoje ir įsiklausė. Nė garso. Tyliai išlipo

iš lovos ir užsimovė kelnes. Pirštų galais priėjo prie lango. Tyliai tyliai jį atidarė, išlindo ir apsidairęs nušoko žemyn ant žolės.

Lyg mažas pilkas šešėlis jis nusėlino per pievelę, peršoko per tvorą, perbėgo galvijų kiemą ir pasileido keliu. Po kelių minučių jau buvo miške.

Tarp medžių buvo tamsėliau, ir vis dėlto dar pakankamai šviesu, kad Peteris matytų, kur statyti basą koją. Braudamasis pro šakas ir kadagyną, jis visą laiką traukė nosim orą ir uodė kaip tikras šuo. Pagaliau sustojo. Užuodė vos juntamą pažįstamą kvapą. Ir lėtai nuėjo į kvapo pusę.

Ir čia jis pamatė mažus baltus žiedelius. Tai buvo konvalijos, gėlės, kurių balti žiedų varpeliai taip maloniai kvepia naktį.

Eidamas klūpom, Peteris suskynė visai gražią gėlių puokštę. Pridėjo prie koto truputį samanų ir surišo ilgu žolės stiebeliu. Paskui įsikišo puokštę į užantį ir nuėjo toliau.

Netrukus jis vėl pajuto konvalijų kvapą ir priskynė dar keletą puokščių. Visą laiką nėjo toliau nuo kelio, kad nepaklystų miško tamsoje.

Pagaliau atsisėdo ant kelmelio ir suskaičiavo puokštes. Jų buvo aštuonios. Peteris nusižiovavo.

— Oi, kaip noriu miego,— tarė jis sau.— Bet reikia surinkti dešimt.

Jis paėmė vieną puokštę ir pauostė.

— Kad jį kur šunys, kaip skaniai kvepia šitos gėlytės,— sumurmėjo jis.— Turėtų mieste patikti šitos konvalijos.

Jis vėl susikišo puokštes į užantį ir atsistojo.

Po kiek laiko Peteris jau vogčiomis sėlino per galvijų kiemą. Šviesos juosta danguje iš šiaurės vakarų

pasislinko į šiaurės rytus. Po valandos kitos virš miško turėjo pasirodyti saulė.

Peteris stabtelėjo prie lysvės ir nusilaužė didelį rabarbaro lapą. Atsargiai išėmė iš užančio dešimt puokščių ir padėjo jas ant to didelio lapo. Paskui lapą susuko ir surišo žolės stiebu.

Tada jis nuėjo prie tvarto. Čia stovėjo dėžės, paruoštos vežti į miestą. Peteris paskubomis įkišo gėles į vieną dėžę, grįžo pievele prie trobos, pro langą įlindo į kamarą ir tik įsirangęs į lovą su palengvėjimu atsiduso.

Po poros valandų visa gerkle užgiedojo gaidys. Mažame ežerėlyje suspindo saulė. Greitai visi sukilo. Viš-

tos kudakavo. Viktorijus bliovė. Iš toli, iš ganyklų pusės, pasigirdo karvių mykimas. Motina, Kristina ir Andersas nuėjo melžti. Peteris, visą laiką žiovaudamas, davė Viktorijui truputį pieno. Prie ežero ganėsi Žvaigždutė su Širmiu.

Dar po poros valandų Širmis stovėjo jau pakinkytas, į vežimą Andersas su Peteriu ėmė krauti dėžes su morkomis ir kitokiomis daržovėmis. Teta Selma jau sėdėjo ant pasostės ir nekantraudama dairėsi aplink.

— Ar jūs neužmiršote priskinti petražolių, krapų ir svogūnų laiškų? — klausinėjo ji.— Ir krienų parauti? Vargšas tėvas, kad tik greičiau jis pasveiktų.

— Tau nėra ko rūpintis, mama,— nuramino ją Andersas.— Viskas padaryta.

Iš tvarto išėjo Ana Maja ir Kristina su kiaušinių pintinėmis.

— Imkite,— pasakė Kristina, statydama pintines į vežimą.— Važiuok atsargiai, Andersai, nesudaužyk kiaušinių.

Netardamas nė žodžio, Andersas įlipo į vežimą. Peteris atsisėdo vežimo gale. Ana Maja stovėjo šalia Kristinos ir atrodė truputį įsižeidusi.

— Na, tu neliūdėk,— pasakė jai teta Selma.— Jeigu liks pinigų, nupirksime mieste tau ką nors gero. Bet svarbiausia mums reikia nupirkti tėvui vaistų.

Ana Maja linktelėjo.

Andersas sučekšnojo, ragindamas Širmį, ir šis iš lėto žengė vartų link. Kristina ir Ana Maja stovėjo ir mojavo kieme, kol jie važiavo į kelią. Teta Selma ir Peteris taip pat mojavo joms.

Iki miestelio tebuvo mylia kelio, ir po valandos jie jau buvo ten. Miestukas buvo mažas, gatvės grįstos akmenimis, nedideli raudonai ir geltonai dažyti mediniai nameliai. Visur matėsi daug iškabų. Prie batsiuvio dirbtuvės kabojo batas. Prie kepyklos kabojo riestainis. Visur buvo tiek daug žmonių, kad Peteris net truputį sutriko. Savaime aišku, Stokholme žmonių buvo kur kas daugiau ir judėjimas dar didesnis, bet, pagyvenęs kaime keletą savaičių, jis beveik užmiršo, kaip viskas atrodo mieste.

Važiuojant miestelio gatvėmis, Peteris vėl pradėjo ilgėtis Stokholmo. Jis taip pat ilgėjosi mamos ir tėčio. Jie jam rašė laiškus, jis rašė jiems. Tačiau šito buvo per maža.

Bet greitai jie privažiavo nedidelę aikštę priešais rotušę, ir Peteris ėmė galvoti apie ką kita. Čia buvo kokios šešios ar septynios prekystalių eilės. Prie prekystalių būriavosi miestiečiai, gražiai apsitaisę, užsidėję

dailias kepures, ir rinkosi daržoves. Už prekystalių stovėjo kaimiečiai ir pardavinėjo.

Andersas iškinkė Širmį ir nuvedė į vieną kiemą netoliese. Atvažiavę į turgų, žmonės čia statė arklius. O Peteris padėjo tetai Selmai iškrauti dėžes iš vežimo.

Teta Selma paėmė į vieną ir į kitą ranką po kiaušinių pintinę.

— Dabar aš nešiu kiaušinius,— pasakė ji.— Kai tik Andersas pastatys arklį, ateis tau padėti.

— Nesijaudinkite, teta Selma,— atsakė Peteris.— Viskas bus gerai.

Bet teta Selma tik susirūpinusi palingavo galva. Ji pasuko į vieną gatvelę pas savo nuolatinę pirkėją, kuriai ketvirtadieniais nešdavo kiaušinius. Peteris nusekė ją akimis, paskui pasirausė tarp morkų pundelių ir iš-

traukė susuktą rabarbaro lapą. Atsargiai atrišo žolės stiebelį. Išvyniojo lapą ir padėjo šalia dėžės. O ant lapo išdėliojo konvalijų puokštes.

Pro šalį ėjo viena ponia. Ji buvo graži ir maloni, ir Peteris ryžosi. Jis nusilenkė ir tarė:

— Laba diena, ponia. Gal norėtumėt nusipirkti gražių gėlyčių arba ką nors iš daržovių?

Ponia sustojo ir nusišypsojo jam.

— Iš tikro, nežinau,— pasakė ji.— Aš paprastai perku pas Juhaną Andersoną, bet jo kažkodėl...

— Dėdė Juhanas serga,— tarė Peteris.— Jam skauda gerklę. Šiandien pardavinėjam mudu su Andersu.

Ponia nusijuokė.

— A, štai kas. Tada duok man porą kilogramų bulvių. Ir morkų pundelį,— paprašė ji.

Peteris ėmė vikriai sverti bulves. Jis matė, kaip tai daroma Stokholme, ir jam nebuvo jokio vargo.

Tuo metu ponia priėjo prie konvalijų puokščių. Paėmė vieną puokštę ir pauostė.

— Kokios gražios konvalijos,— tarė ji.— O kiek jos kainuoja?

Peteris visą kelią galvojo apie kainą. Neturėjo būti nei per brangu, nei per pigu. Jis net Anderso teiravosi, kiek kainuoja daržovės ir gėlės.

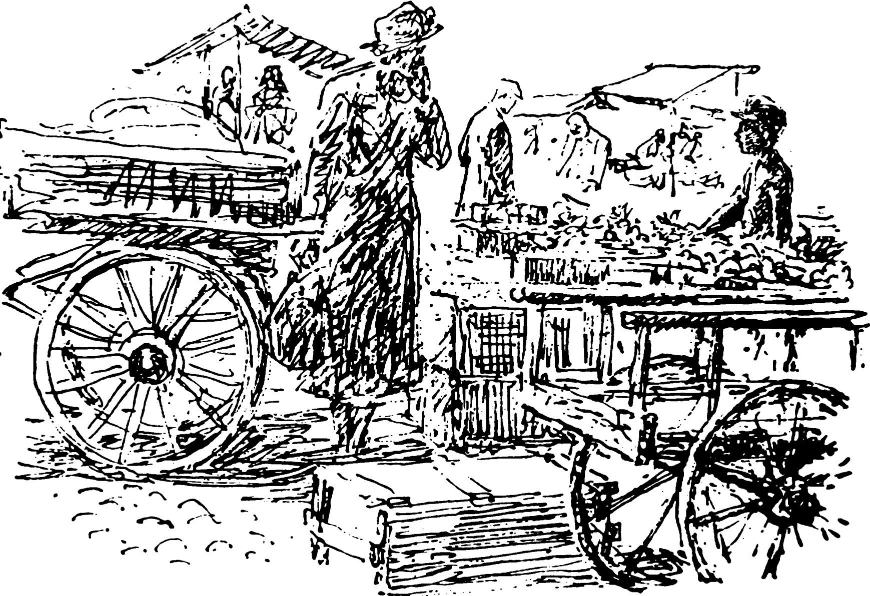
— Penkios erės,— pasakė Peteris.— Penkios erės už puokštę. Gėlės naktį skintos.

— Na, tad aš paimsiu vieną puokštę,— tarė ponia.— Ir dar šitą.

Tuo tarpu grįžo Andersas. Jis nustebęs pažvelgė į konvalijas.

— Iš kur tu jų gavai? —pašnibždom paklausė.

— Priskyniau naktį,— paskubom atsakė Peteris.— Prašau, ponia. Štai bulvės. O štai gėlės. Andersas pasakys, kiek mokėti.

Andersas pasakė kainą ir paėmė pinigus. Priėjo dar viena ponia. Ji taip pat pasiėmė puokštę nuo rabarbaro lapo.

— Kiek kainuoja? — paklausė truputį išdidžiai.

— Penkios erės,— greitai atsakė Peteris.— Mes turime ir daržovių.

Ponia kiek pagalvojo.

— Taip, taip. Aš, ko gero, paimsiu petražolių. Ir štai tą puokštę,— pasakė ji.

— Prašau, ponia,— linksmai atsakė Peteris.

Andersas vis dar negalėjo atsipeikėti iš nustebimo. Ėjo vis nauji ir nauji pirkėjai, ir iki pietų jie pardavė didžiumą daržovių ir gėlių. Ant rabarbaro lapo teliko dvi puokštės.

Teta Selma atėjo, paėmė dar kiaušinių ir vėl dingo, o kai ji grįžo, ant rabarbaro lapo jau nieko nebuvo likę.

Teta Selma nuvargusi atsisėdo ant tuščios dėžės.

— Tu, Peteri, gerai sugalvojai priskinti konvalijų,— pasakė ji meiliai.— Tik nereikėjo skinti naktį. Kiek iš viso buvo puokščių?

— Iš viso dešimt,— atsakė Peteris truputį varžydamasis.

Teta Selma paėmė cigarečių dėžutę, kurioje jie laikė pinigus.

— Už tai, kad tu toks sumanus ir kad pusę nakties nemiegojai, gausi penkiasdešimt erių,— pasakė ji.

Peteris sumišo.

— Ką jūs,— tarė jis varžydamasis.— Pinigus pasiimkite, teta Selma, nes mums reikia...

Bet čia įsikišo Andersas, kuris tuo tarpu rinko tuščias dėžes.

— Man atrodo, kad šitos penkiasdešimt erių tikrai priklauso Peteriui,— pasakė jis.— Juk jis priskynė gėlių pats vienas ir nebijojo eiti į mišką, ir...

Peteris pasimuistė.

— Truputį bijojau,— prisipažino susigėdęs.

— Sekantį kartą eisime kartu,— pažadėjo Andersas.

Teta Selma pritardama linktelėjo.

— Peteris užsidirbo penkiasdešimt erių,— tarė ji.— Jam bus malonu turėti šiek tiek savų pinigų.

Tada Peteris gražiai nusilenkė ir pasiėmė penkiasdešimt erių.

— Ačiū. Labai ačiū,— tarė jis.— Bet kitą savaitę pinigai liks dėžutėje, būtinai. O dabar aš norėčiau...

Jis nutilo ir pasižiūrėjo į Andersą ir tetą Selmą.

— Na, ko tu norėtum? —paklausė teta Selma.— Fu, na ir nusivariau nuo kojų.

— Aš dabar norėčiau trumpam nubėgti į miestą,— paprašė Peteris.— Man reikia... Man tik reikia...

Teta Selma linktelėjo.

— Gerai. Aš jau išnešiojau kiaušinius ir dabar galiu pasėdėti čia,— pasakė ji.— Eik ir tu, Andersai.

Peteris sunerimo. Jis lyg norėjo kažką sakyti, bet nieko nepasakė ir tik stipriai gniaužė saujoje monetą.

Andersas irgi dvejojo. Jis mielai būtų ėjęs su Peteriu, bet šį kartą pavadavo tėvą. Reikėjo padėti motinai. Ir jis papurtė galvą.

— Aš verčiau atvesiu Širmį,— tarė jis pagaliau.— Jau greit reikės važiuoti namo.

— Na, gerai. Darykit kaip norit, vaikai,— pasakė teta Selma.

Nieko nelaukdamas, Peteris pasileido per aikštę ir dingo už gatvės kampo.

Andersas nuėjo Širmio. Bet kai jis grįžo, Peterio vis dar nebuvo. Teta Selma pardavė dar truputį daržovių, nors daugelis valstiečių jau krovėsi daiktus ir ruošėsi namo.

Andersas pakinkė Širmį, sukrovė visas dėžes į vežimą ir surinko šiukšles toje vietoje, kur jie stovėjo.

— Kad tik jam neatsitiktų kas nors,— susirūpino teta Selma.— Čia toks judėjimas.

— Na, Stokholme dar ne toks judėjimas,— atsakė Andersas ramiai.

Bet jis irgi nerimavo.

Jie dar kiek palaukė.

— Keista, ko tas Peteris negrįžta,— pagaliau ištarė Andersas.

Teta Selma sudėjo savo pintines.

— Niekaip nesuprantu, kur jis galėjo dingti,— pasakė ji nerimaudama.— Šiandien būtinai bus audra,— dar pridūrė, pažvelgusi į baltus debesis danguje.

Pagaliau viskas buvo sutvarkyta, ir teta Selma sėdo į vežimą. Andersas stovėjo prie Širmio ir glostė jam kaktą.

— Juk negalėjo jis pabėgti su savo penkiasdešimt erių,— pasakė jis patylėjęs.

— Nekalbėk kvailysčių, Andersai,— subarė jį teta Selma beveik piktai.

— Bet kurgi tada jis? — išsigandęs klausė Andersas.

Tuo tarpu iš už kampo išniro Peteris. Jis bėgo per aikštę kiek kojos neša ir, kai pribėgo prie vežimo, šnopavo kaip garvežys. Ranką buvo prispaudęs prie marškinių, lyg ten būtų kažką paslėpęs.

— Nepykit, nepykit, teta Selma,— atsiprašinėjo jis, vos atgaudamas kvapą.— Aš užtrukau... Daug žmonių... Jūs jau susiruošėt? Tada galim važiuoti.

— Bet kur tu taip ilgai buvai? — supykęs paklausė Andersas.

— Aš... Man tik reikėjo... Kad jį kur šunys, kaip karšta,— pūškavo jis, šluostydamas prakaitą nuo kaktos.— Atrodo, kad bus audra... Ir greitai...

Andersas įlipo į vežimą.

— Sėsk greičiau ir važiuojam,— pasakė jis, imdamas vadeles.

— Kad tik spėtume namo dar prieš audrą,— pasakė teta Selma.

Peteris linktelėjo. Jis greit įsitaisė vežimo užpakalyje, ir jie nuvažiavo.

GAISRAS

Danguje telkėsi sunkūs tamsiai mėlyni audros debesys. Andersas vis ragino arklį, o teta Selma neramiai dairėsi. Ji visą laiką tikrino, ar iš kiaušinių pintinės nepametė tėvo vaistų.

— Šiandien mums visai neblogai pasisekė,— tarė ji Andersui.— Tai daugiausia tavo nuopelnas. Ir Peterio.

Andersas truputį paraudo. Jis visuomet parausdavo, kai jį girdavo.

Bet Peteris, sėdėdamas vežimo gale, nieko negirdėjo. Jis prisiminė vieną seną melodiją ir, kažko patenkintas, linksmai ją niūniavo:

Kai aš liūdnų dainų klausausi,
Taip skaudina jos širdį man,
Tačiau daina užvis liūdniausia
Apie Elvyrą Madigan.
Buvo graži kaip angelas...

Staiga nutilo ir kreipėsi į Andersą:

— Žinai ką, Andersai? Kitą kartą mes prisiskinsime miške daug daug gėlių ir duosime tėvui parduoti.

Bet tą pačią akimirką sužaibavo, ir Andersas, nieko neatsakydamas, tik linktelėjo.

— Kad jį kur šunys! — sušuko Peteris.— Audra mus jau užklupo.

Staiga blykstelėjo, ir perkūnas trenkė kažkur čia pat į medžius, lyg kas statines būtų ridenęs laiptais.

Širmis pasileido šuoliais. Audra nesiliovė. Žaibavo, griaudėjo ir trankėsi perkūnas. Tik buvo keista, kad nelijo.

Peteris vis laikėsi už marškinių. Jis dar tikėjosi suspėti namo prieš prapliumpant lietui.

Kai jie privažiavo posūkį netoli tvarto, Andersas staiga iš visų jėgų patraukė vadeles.

— Mama, žiūrėk! — sušuko jis pašokdamas.

Teta Selma ir Peteris pamatė, kaip iš pašiūrės stogo veržiasi pilki tiršti dūmai.

Andersas tuoj pat metė vadeles tetai Selmai, ir jie abu su Peteriu pasileido į kalvą. Peteris bėgo truputį atsilikęs, nes jam reikėjo prilaikyti marškinius.

Matyt, į pašiūrę trenkė perkūnas. Vienas stogo kampas buvo suskaldytas į šipulius, ir iš ten veržėsi šviesūs liepsnos liežuvėliai. Visa pašiūrė buvo pilna tirštų troškių dūmų.

Andersas ir Peteris bėgo prie durų, bet dūmai buvo tokie tiršti, kad jie turėjo atsitraukti. Andersas vėl užtrenkė duris.

— Aš bėgu pagalbos,— sušuko jis.

Peteris pasiliko prie pašiūrės. Apsižvalgė. Už durų negarsiai traškėjo, ir dūmai veržėsi iš po stogo ir iš suskaldyto kampo, į kurį buvo pataikęs perkūnas. Jis vėl pabandė atidaryti duris, bet pro jas išties negalima buvo įeiti vidun. Kelią pastojo tirštų dūmų siena. Tada Peteris prišoko prie suskaldyto kampo ir atsitūpė keturpėsčias. Pro čia į pašiūrę dvelkė grynas oras, ir dūmų nebuvo. Tik apačioje blėsčiojo liepsnos liežuvėliai. Peteris, kiek padvejojęs, įsmuko į pašiūrę.

Viduje buvo tamsu, bet jis suprato, kad dega tuščios dėžės, sukrautos prie akėčių. Laimei, Murkės dėžė dar buvo nepaliesta. Ir Peteris atsargiai nušliaužė prie jos. Kartais į jo pusę vėjas papūsdavo dūmus, akys tada ašarojo, ir jis kosėjo.

Murkės nebuvo, bet kačiukai tūnojo dėžėje. Peteris pagriebė ją už kampo ir nusitempė. Jau beveik pasiekęs

skylę kampe, jis staiga karštligiškai pradėjo graibyti marškiniuose. Dingo paketėlis.

Peteris ėmė dairytis. Paketėlį pamatė netoli dėžių. Ir tą pačią akimirką ant paketėlio užkrito nuodėgulis.

Kosėdamas ir ašarodamas, Peteris nušliaužė atgal. Jam pagaliau pavyko nustverti paketėlį, bet jo kraštai jau buvo apgruzdėję.

Vėl grįžęs prie skylės, jis lauke išgirdo Anderso ir dėdės Juhano balsus. Jie žvangino kibirais.

Iš toli pasigirdo Kristinos balsas.

— Kas ten? — šaukė ji išsigandusi.— Ten kažkas yra...

Tą pačią akimirką Peteris iškišo galvą.

— Palaukite,— sušuko dėdė Juhanas.— Tai Peteris.

Peteris išlindo kosėdamas, visas murzinas, tempdamas paskui save dėžę su kačiukais. Mažas paketėlis vėl buvo užantyje. Dėdė Juhanas padėjo jam atsistoti, o Kristina pasilenkė prie kačiukų.

Andersas ir dėdė Juhanas išpylė ant ugnies keletą kibirų vandens, ir netrukus gaisras buvo užgesintas.

Tuo metu į stogą subarbeno pirmieji lietaus lašai.

— Na ir puiku,— pasakė dėdė Juhanas.— Dabar ugnis tikrai daugiau neįsiliepsnos.

Peteris linktelėjo. Jam patiko, kad lietus nuplaus dulkes ir išvaikys dūmus. Kačiukai išlipo iš dėžės ir išlakstė po pievą, o Viktorijus stovėjo savo aptvare ir stebėjo, nuleidęs galvą, šitą subruzdimą.

Visi išsiskirstė, kas į tvartą, kas į virtuvę. Pasiliko tik Andersas, jam reikėjo iškinkyti Širmį ir pririšti netoli ežero. Paskui jis su Peteriu nuėjo į virtuvę.

Ant viryklos garavo užkaista kava, o teta Selma pasakojo apie kelionę į miestą.

— Na, viskas labai gerai pavyko,— kalbėjo ji.—

Berniukai tikrai šaunūs. O tau, Ana Maja, aš parvežiau saldainių. Tu irgi gera ir protinga mergaitė.

Ana Maja patenkinta paėmė saldainių maišelį ir atsargiai atrišo. Pasirodė, kad tai buvo rudos medaus karamelės, ir ji, nieko nelaukdama, įsidėjo vieną į burną.

— Kai mes jau ruošėmės namo, kažkur dingo Peteris,— pasakojo toliau teta Selma.— Laimei, jis greit grįžo. Įdomu, ką jis ten veikė,— pasakė ji, reikšmingai pažiūrėjusi į Peterį, kuris stovėjo su Andersu prie durų.

— Jau nusiprausėt? Ir arklį iškinkėt? — paklausė dėdė Juhanas,

— Iškinkėm,— atsakė Andersas.— O išprausė mus lietus, geriau nė nereikia.

— Širmis ganosi prie ežero, o vežimas pašiūrėje,— pridūrė Peteris, sėsdamas šalia Anos Majos.— Tai Andersas viską padarė.

— Bravo tu vyras, Andersai,— pagyrė dėdė Juhanas.— Susitvarkei ne blogiau už suaugusį.

— Ir gaisrą užgesinome,— dar pridūrė Peteris.

Dėdė Juhanas palingavo galva.

— Tiesiog laimė, kad jūs parvažiavote pačiu laiku. Kitaip galėjo kilti tikras gaisras,— pasakė jis.

Kava išvirė, ir Kristina ėmė pilstyt visiems į puodukus.

— Tikriausiai žaibą pritraukė geležinės akėčios,— pasakė teta Selma.— Aš girdėjau, kad šitaip būna.

Tėvas linktelėjo.

— Taip, būna,— patvirtino jis.— Bet mums pasitaikė pirmą kartą.

Peteris visą laiką sėdėjo šalia Anos Majos, nuleidęs galvą, lyg laukdamas, kada baigsis kalbos apie gaisrą

ir kelionę į miestą. Teta Selma staiga kreipėsi į Peterį,— ji jautė, kad jam knieti kažką pasakyti.

— Peteri, gal tu mums papasakosi, ką veikei mieste,— pasakė ji ir nusijuokė.— Aš pastebėjau, kad tu buvai kažko susirūpinęs.

— Ir aš pastebėjau,— sušuko Andersas.

Peteris atsistojo. Jis išsiėmė iš užančio mažą plokščią paketėlį ir atkišo jį Anai Majai.

— Čia tau, Ana Maja,— tarė jis.— Prašau. Už tai, kad padėjai man ieškoti Viktorijaus.

Ana Maja žiūrėjo į jį, netikėdama savo akimis. Paskui užsimerkė ir sėdėjo nejudėdama, spausdama rankoje saldainių maišelį.

— Čia tau, Ana Maja,— pakartojo Peteris.— Imk.

Ana Maja atsargiai atmerkė akis. Andersas ėmė juoktis, bet ji to nepastebėjo. Ji padėjo saldainius ir paėmė paketėlį. Paskui atsargiai nuvyniojo popierėlį. Paketėlyje buvo mažas žvilgantis paveiksliukas. Jis vaizdavo du angelus ir baltą avinėlį.

— O-o-o-o-o! — teištarė Ana Maja.

Minutėlę visi tylėjo.

— O-o-o-o-o! — pakartojo Ana Maja.— Pirmą kartą gyvenime matau tokią gražią atvirutę. Tu toks geras, Peteri. O aš tave pavaišinsiu saldainiais.

Peteris pasilenkė ir atsargiai paėmė iš maišelio vieną saldainį.

— Bet tai, patikėkite, dar ne viskas,— pasakė Peteris patenkintas.

Jis vėl įkišo ranką į užantį ir ištraukė iš ten mažytį mažytį paketėlį. Paskui priėjo prie Anderso, kuris žiūrėjo į jį nustebęs, ir padavė jam paketėlį.

— Čia Andersui,— pasakė Peteris.— Už tai, kad jis man irgi padėjo ieškoti veršiuko.

Andersas sumišo ir paraudo.

— Ką tu, tai menkniekis,— pasakė jis.

Visgi jis čia pat išvyniojo paketėlį. Ten rado dvidešimt penkias dvicolines vinis.

— Dabar tu galėsi susikalti lentynėlę, apie kurią visą laiką kalbi. Tu sakei, kad neturi vinių, kad vinys tokios brangios,— kalbėjo Peteris.— Jos iš tikro brangios,— pridūrė lyg pats sau.

Andersas pasižiūrėjo į tėvą, į Peterį, paskui vėl į visus.

— Na ir ką tu sugalvojai,— pasakė dėdė Juhanas Peteriui.— Vinys labai brangios.

Andersas vis dar varžėsi, bet dabar jis buvo paraudęs ir iš džiaugsmo.

— Ačiū tau,— pasakė jis.— Dabar aš pagaliau galėsiu pasidaryti tą lentyną. Tėtis turi truputį vinių, bet aš nenorėjau jų eikvoti tokiems niekniekiams.

Bet Peteris jo nebesiklausė. Jis jau traukė trečią ir paskutinį paketėlį. Tą patį, kurį buvo išmetęs, gelbėdamas kačiukus. Paketėlio kraštai buvo apdegę ir jis visas parudavęs.

— Aš šį tą nupirkau ir senelei,— tyliai tarė Peteris.— Kad turėtų į ką pasižiūrėti, kai jai būna nuobodu vienai ten viršuje. Tiktai...

Jis palingavo galvą. Paskui atsargiai išvyniojo paketėlį. Ten buvo paveiksliukas, visai panašus į tą, kurį gavo Ana Maja. Tik šitas buvo didesnis. Ir vietoj angelų čia buvo išpiešti keturi bėri žirgai. Vienas paveiksliuko kampas buvo apdegęs.

— Oi, jis visai sugadintas— su gailesčiu sušuko Ana Maja.

Andersas irgi susisielojęs lingavo galvą.

Peteris žiūrėjo supykęs į žvilgantį paveiksliuką.

— Aš išmečiau paketėlį, gelbėdamas kačiukus. Laikiau jį užantyje. Ir kam aš jį ten laikiau? Kvailesnės vietos ir nesugalvosi. Hm.

Jis atsisėdo ir, parėmęs smakrą rankomis, vis žiūrėjo į paveiksliuką.

Teta Selma ir Kristina susižvalgė.

— Nesijaudink, Peteri,— tarė teta Selma.— Svarbu jau tai, kad tu prisiminei senelę.

— Gal galima apdegusį kampą apkirpti? — pasiūlė Kristina.

Bet Peteris papurtė galvą.

— Vis vien jis sugadintas,— pasakė jis.

Andersas atsistojo ir paplekšnojo Peteriui per petį.

— Et, mesk tu tą paveiksliuką. Geriau einam lentynos kalti.

Bet Peteris kone verkė.

— Aš taip norėjau...— tepratarė jis susikrimtęs.

Dėdė Juhanas lėtai atsistojo ir priėjo prie Peterio.

— Man atrodo, kad tau vis dėlto reikia paimti paveiksliuką ir nueiti pas senelę,— tarė jis, pritūpęs šalia Peterio.— Paaiškink jai, kaip viskas atsitiko. Ir patikėk manimi, Peteri, ji vis vien apsidžiaugs.

Jis atsikėlė ir pasičiupinėjo kaklą.

— Aš, tur būt, vėl eisiu gulti,— pasakė jis.— Vis skauda gerklę. O tu, Andersai, užsuk į pašiūrę ir pažiūrėk, ar kas nedega. Dėl viso ko išpilk dar porą kibirų vandens.

Kai Peteris atėjo į kambarėlį ant aukšto, senelė sėdėjo savo kėdėje ir skaitė laikraštį. Ji įdėmiai klausėsi Peterio pasakojimo apie kelionę į miestą, apie turgų, apie audrą ir gaisrą. Senelė nejuokais išsigando, bet Peteris ją nuramino, pasakęs, kad nieko baisaus neatsitiko. Sudegė tik keletas lentgalių. Paskui jis ištraukė paveiksliuką ir parodė senelei.

Senelė tik paglostė Peteriui galvą ir pasakė, kad paveiksliukas labai gražus.

— Jis jau buvo toks, kai aš išvyniojau jį iš popieriaus,— pasakė Peteris susikrimtęs.— Tu žinai, kaip aš supykau, senele. Ir nuliūdau. Aš jau norėjau jį išmesti.

Senelė nieko neatsakė. Ji atsikėlė ir nuėjo prie komodos. Iš mažos mėlynos dėžutės paėmė keturis segtukus ir prismeigė paveiksliuką prie sienos. Paskui atsigręžė.

— Nekalbėk kvailysčių, vaike,— pasakė ji ramiai.— Išmesti mano paveiksliuką? O ne, aš žiūrėsiu į jį kiekvieną dieną, kai prieš komodą šukuosiuos plau-

kus. Šis paveiksliukas ne toks, kaip kiti. Šio paveiksliuko vienas kampas apdegė, ir jis primins man, kokia baisi buvo perkūnija, ir kad perkūnas trenkė į pašiūrę, ir kad katė turėjo kačiukų, ir kad Peteris įbėgo ir...

Peteris rankos mostu pertraukė senelę.

— Įlindau,— pataisė jis.— Skylė buvo labai maža.

Senelė ramiai kalbėjo toliau:

— Kad Peteris įlindo ir išgelbėjo kačiukus. Tada ir apdegė paveiksliuko kampas.

Ji priėjo prie Peterio ir suspaudė jam abiem rankom skruostus.

— Dabar tu supranti, kad paveiksliukas dėl viso šito pasidarė tik brangesnis man. Jis man daug ką primins,— pasakė ji.

Peteris nesusilaikęs prisiglaudė prie senelės.

— Kokia tu gera, senele,— tarė jis.

Paskui jis nuėjo ir atsistojo prie lango. O senelė grįžo prie savo supamosios kėdės. Ji pažiūrėjo į Peterį.

— Gera? — paklausė ji.— Ką tu. Ir ne tas svarbu. Matai, Peteri, tu užmiršti vieną dalyką. Aš jau sena, o tu jaunas. Aš žinau daug tokių dalykų, kurių tu nežinai. Užvis svarbiausia — geri norai. Jeigu net visas paveiksliukas būtų sudegęs, vis vien būtų malonu, kad tu man kažką pirkai, norėdamas mane pradžiuginti. Buvai man dėmesingas. Matai, ne tiek svarbu, ką žmogus pasako ir padaro. Svarbiau gera valia, gera širdis, geros mintys. Įsidėmėk tai.

Peteris rimtai linktelėjo.

— Aš pasistengsiu tai atsiminti, senele,— pasakė jis.— Ir vis dėlto gerai, kad ne visas paveiksliukas su-

degė. Tu tada nieko neturėtum, kas tau galėtų visa tai priminti.

Senelė linktelėjo. Paskui pažvelgė į laikrodį, kabantį ant sienos, atsikėlė ir nuėjo austi.

— Tai tiesa, Peteri,— pasakė ji.— Dabar paveiksliukas kabo čia. Ir aš niekad neužmiršiu, kad tu jį man padovanojai.

Peteris pasuko prie durų.

— Man reikia padėti Andersui atnešti vandens,— pasakė jis.— Viso gero, senele. Aš pas tave vėl greit užeisiu.

— Viso gero, Peteri,— atsakė senelė.— Užeik.

Peteris atsargiai uždarė duris ir nubėgo žemyn.

KELIONĖ Į MALŪNĄ

Buvo ankstyvas rytas. Saulė švietė, ir buvo tikrai vasariškai šilta. Kukavo gegutė ir žydėjo alyvos. Gustavas su Peteriu meškeriojo, tačiau pagavo tik tris ešeriukus.

— Kartais man atrodo, kad maloniausias dalykas pasaulyje tai irstytis su tavim, Gustavai, po ežerą,— pasakė Peteris, kai jie ėjo namo.— Nors man patinka ir visa kita. Viskas, ką aš čia darau.

Gustavas linktelėjo. Jis buvo didelis ir ramus. Kalbėjo taip pat ramiai ir įtikinamai.

— Toks jau kaimo gyvenimas,— pasakė jis.— Beveik kiekvienas darbas malonus. Aš už nieką pasaulyje nesutikčiau gyventi mieste. Kada nors įsigysiu nuosavos žemės sklypelį, jei tik man pavyks.

Peteris su Gustavu labai gražiai sutarė. Gustavas buvo visuomet draugiškas ir paslaugus. Nors Peteris bėgo pasišokinėdamas, Gustavas ėjo visai ramiu žingsniu ir geraširdiškai šypsojosi. Bet juk Gustavas kur kas didesnis. Jis jau suaugęs.

Jie lipo į kalvą. Prie galvijų kiemo tvoros sutiko Andersą su pieno bidonais ir Kristiną su kibirais.

Andersas ir Kristina sustojo.

— Gražios žuvytės,— pasakė Andersas.— Katinui pusryčiams.

— Ar jūs dar nepamelžėt? — nustebo Peteris.

Andersas papurtė galvą.

— Dabar apsirgo mama,— pasakė jis.

— Jai taip skauda gerklę, kad ji tiesiog negali kalbėti,— pridūrė Kristina.

Gustavas susirūpinęs pasikrapštė pakaušį.

— Matyt, man teks padėti melžti,— pasakė jis.

— Nereikia, tėtis sakė, kad tu ir taip turi daug darbo, todėl Kristinai padėsime mudu su Peteriu,— atsakė Andersas.

Peteris, nejuokais išsigandęs, žengė žingsnį atgal.

— Ar man reikės padėti melžti aptvare? — paklausė jis.— Tarp karvių?

Kristina ėjo į aptvarą. Andersas piktai pastūmė savo vežimėlį.

— Tu jau ne toks mažas, nėra ko bijoti mūsų ramių karvių,— tarė jis supykęs.— Ir gyveni čia jau penkios savaitės. Juk Viktorijaus tu nebijai.

— Bet aš jį pažįstu dar nuo to laiko, kai jis visai buvo mažas,— atsakė Peteris susigėdęs.

Andersas nieko neatsakė. Peteris pasižiūrėjo į Gustavą, šis ištiesė ranką. Peteris atidavė jam ant šakutės suvertas tris žuvytes ir lėtai nusekė paskui Andersą.

Tokiomis akimirkomis Peteris norėdavo grįžti į Stokholmą, kur nebuvo žmogėdrų karvių ir kitokių pavojingų žvėrių.

— Ne,— galvojo jis.— Ne taip jau čia viskas ir malonu. Kad jį kur šunys! Bet reikia būt vyru, kaip sako tėtė.

Jis pasivijo Andersą ir, nieko nesakydamas, padėjo jam stumti vežimėlį.

Jie priėjo aptvarą. Čia stovėjo gal aštuonetas, gal dešimt karvių ir žiūrėjo į juos. Kristina tuoj pradėjo jas kalbinti, vadino kiekvieną vardu. Jinai su Andersu įėjo į aptvarą, lyg tai būtų paprasčiausias dalykas. Iš tikro jiems tai ir buvo paprasčiausias dalykas. Peteris nedrąsiai įslinko iš paskos.

— Tuojau, tuojau, mano margės,— kalbėjo Kristina susibūrusioms aplink karvėms.— Pradėk nuo Žvaigždės, Andersai. Tik gerai išmelžk, iki paskutinio lašo. Baigiant melžt, riebiausias pienas.

Ji paėmė suoliuką nuo tvoros ir, atsisėdusi prie karvės, pradėjo melžti.

Peteris kaip įėjo, taip ir pasiliko stovėti prie tvoros. Jis buvo aptvare, bet toliau eiti bijojo. Viena karvė kažkaip keistai į jį pažiūrėjo ir sumykė. Kristina melžė, o pienas čiurkšlėmis tik liejosi į kibirą.

Andersas nuėjo su kibiru prie kitos karvės. Jis atsisėdo ir pradėjo atsargiai melžti. Aišku, jam ne taip gerai sekėsi, kaip Kristinai, bet pienas vis dėlto bėgo. Vargšas Peteris, baikščiai glausdamasis prie tvoros, pasijuto visai kvailai. Pora karvių ramiai stovėjo ir žiū-

rėjo į jį. Bet Peteris būtų kažin ką davęs, kad tik nereikėtų likti aptvare.

Andersas melžė, kažką piktai bambėdamas, nes karvė uodega visą laiką daužė jam per galvą. Pagaliau neištvėręs pasisuko į Peterį.

— Nors uodegą palaikytum,— sušuko jis.

Peteris linktelėjo. Jis giliai atsiduso ir, apsukęs ratą, priėjo prie Anderso karvės. Uodega švytravo į visas puses, bet pagaliau Peteriui pavyko ją nutverti ir tvirtai suspausti rankoje. Karvė atsigręžė ir pasižiūrėjo į

jį, tačiau nei spyrė, nei kando. Aplamai, ji elgėsi visai padoriai. Buvo aiškiai patenkinta, kad ją melžia.

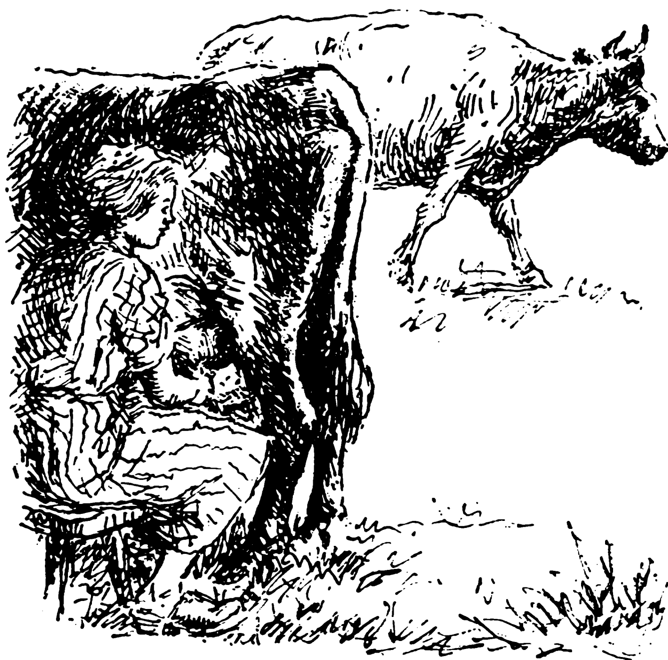
Pamažu Peteris nurimo. Jis atsargiai paglostė karvei nugarą. Paskui pasisuko į kitą karvę ir paglostė jai tarpuakį, pakasė tarpuragį. Karvė susimąsčiusi žiūrėjo į jį savo gražiomis rudomis akimis.

Dabar Peteris jautėsi visai puikiai. Jis pasilenkė ir pažiūrėjo į karvės tešmenį.

— Sunku melžti? — paklausė jis Anderso.

Andersas linktelėjo. Jis atrodė susikaupęs, tačiau jau nebe piktas.

— Nelabai, kai moki... Nors... Nors vis dėlto nelengva. Pirštai labai pavargsta.

Kristina jau baigė melžti vieną karvę. Pasiėmė kibirą ir nuėjo prie didelio bidono, stovinčio vežimėlyje. Atsargiai išpylė pieną į bidoną per didelį koštuvą.

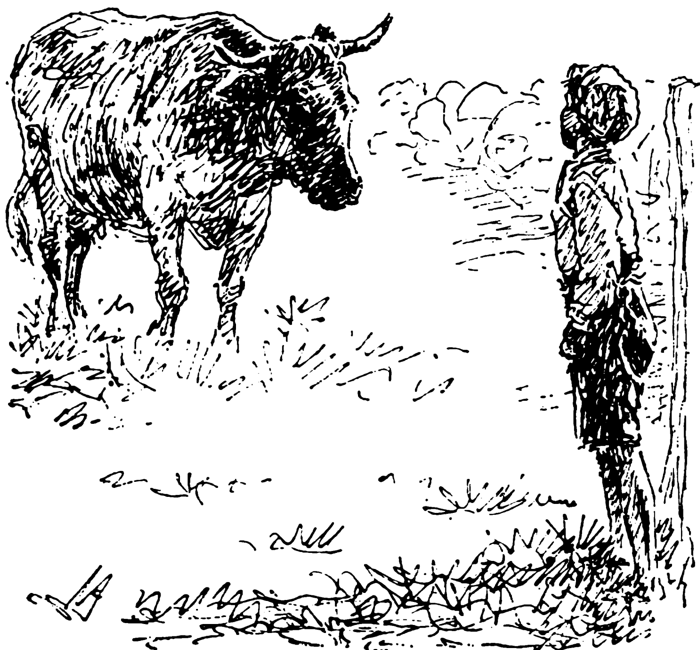
— Ei, Peteri,— pašaukė ji.— Pažiūrėk, kad karvės neišverstų pieno.

— Einu,— atsakė Peteris.

Ir, ilgai negalvojęs, nubėgo tiesiai pas Kristiną.

Greitai ir Andersas baigė melžti savo karvę ir atnešė puskibirį pieno. Kartu su Peteriu jie sukošė pieną į bidoną. Paskui jis grįžo pasiimti suoliuko ir nuėjo melžti kitos karvės.

Peteris pasiliko prie bidono. Jo nuotaika buvo kuo

puikiausia. Prieidavo tai viena, tai kita karvė, bet Peteris tik ramiai paglostydavo kietą jų nosį arba pakasydavo kaklą. Kartkartėmis ateidavo Andersas arba Kristina ir išpildavo pieną į bidoną. Saulė švietė, gegutė kukavo, musės zvimbė ir lengvas rytmečio vėjelis judino gėles.

— Teliko viena karvė,— staiga pasakė Kristina.— Jeigu nori, pabandyk ir tu, Peteri. O Andersas pasaugos bidoną.

Peteris giliai kelis kartus įkvėpė oro ir linktelėjo. Čia jau iš tikro kažkas tokio, apie ką galima parašyti ir papasakoti mamai. Jis norėjo eiti prie Kristinos, bet tuo tarpu viena karvė pasisuko į jį, žengė keletą žingsnių ir, atstačiusi ragus, garsiai sumūkė. Nejuokais išsigandęs, Peteris liuoktelėjo per tvorą ir šleptelėjo kitoje aptvaro pusėje.

Andersas tik stovėjo ir žiūrėjo į jį, bet Kristina buvo aiškiai nustebinta.

— Na ir kur tu nubėgai? — paklausė truputį pajuokiamai.— Karvė juk šitoj tvoros pusėj.

Peteris nieko neatsakė. Jis atsikėlė ir, suspaudęs lūpas, perlipo atgal per tvorą. Sugniaužęs kumščius ir nepratardamas nė žodžio, jis nuėjo pro karves prie Kristinos.

Kristina jam padavė kibirą ir suoliuką. Peteris atsisėdo prie karvės. Atsargiai pradėjo spaudyti ir tampyti spenius. Karvė atsigręžė ir žiūrėjo į jį. Bet pienas nebėgo.

Peteris pakėlė galvą.

— Melžti labai sunku,— pasakė jis nusiminęs.

Tą pačią akimirką gavo uodegos galu tiesiai per burną.

— Tfu, kad tave kur šunys,— nusispiovė Peteris.— Pabandysiu dar kartą.

Kristina pasilenkė ir parodė jam, kaip reikia melžti. Šį kartą Peteriui iš tikro pavyko išspausti truputį pieno, nors srovelė buvo nelygi ir pienas daugiausia liejosi pro šalį.

Peteris dar ilgokai lašino pieną, o Kristina kantriai laukė. Bet pagaliau sėdo ir baigė melžti pati.

Kai jie pasuko namo, Peteris žingsniavo gana išdidžiai. Kristina ėjo su kibirais pirma, o Andersas su Peteriu iš paskos stūmė vežimėlį, kuriame stovėjo du pilni bidonai.

— Tau visai neblogai sekėsi,— pagyrė Kristina.

— Kur ten,— atsiliepė Peteris.— Tai daug sunkiau, negu aš tikėjausi.

Andersas pritardamas linktelėjo.

— Aš irgi ne iš karto išmokau,— pasakė jis.

Peteris sklaidė koja žolę.

— Nors, tiesą sakant... Nors, tiesą sakant, tas neturi jokios reikšmės,— tyliai pasakė Peteris.— Juk aš vis vien čia nepasiliksiu. O Stokholme karvių nėra.

Andersas įdėmiai pažiūrėjo į jį.

— Gaila, kad nepasiliksi pas mus,— tarė jis pagaliau.

— Taip, Peteris kuo puikiausiai galėtų gyventi kaime,— pritarė ir Kristina.

Peteris pralinksmėjo.

— Tikrai? — paklausė patenkintas.

— Tikrai,— patvirtino Kristina.

— Kaip gaila, kad mes visi čia negyvename, mama, tėtis ir aš,— tarė jis liūdnai.

Nei Andersas, nei Kristina nieko neatsakė. Gana ilgai jie ėjo tylėdami, ir Peteriui pasidarė visai liūdna. Kaip būtų gerai, jeigu čia būtų mama su tėčiu! Tiesiog kaip pasakoje. Bet dabar tėtis dirba prie kelių. O mama guli ligoninėje. Nors jai jau truputį geriau, kaip jinai rašė paskutiniajame savo laiške.

O Peteris gyvena čia ir taip jų ilgisi.

— Nieko nepadarysi,— paguodė jis save.— O, kokie gražūs kankorėžiai! Parneškim keletą Anai Majai.

Jie sustojo ir pradėjo rinkti eglių ir pušų kankorėžius. Peteris rinko su didžiausiu užsidegimu, bet Andersas irgi padėjo. Jie prisirinko kankorėžių pilnus užančius. Einant kankorėžiai truputį kuteno ir badė.

Kai jie atvažiavo prie tvarto ir pastatė bidonus ant žemės, Peteris nubėgo į sodą.

— Ana Maja! — pašaukė jis.

Pro namelio kampą pasirodė Anos Majos galva.

— Aš čia,— atsiliepė ji.— Ko tau reikia?

— Aš tau atnešiau vieną daiktą,— atsakė Peteris, eidamas pas ją.

Ana Maja buvo padariusi iš šakaliukų keletą aptvarėlių ir mažą tvartelį iš trijų skiedrų. Viename aptvarėlyje ganėsi keletas karvių, kurias jinai buvo pasidir busi iš kankorėžių.

— Aš tau atnešiau dar kankorėžių,— pasakė Peteris gyvai.— Dabar tu turėsi ir karvių, ir ožkų, ir kiaulių.

Juodu susėdo greta. Peteris sudėjo į vieną krūvą savo ir Anderso kankorėžius. Paskui išsiėmė seną peiliuką.

— Gerai, kad aš turiu šį seną tėčio peiliuką,— pasakė jis patenkintas ir atlenkė vieną geležtę.

Paėmė mažą pagaliuką, suskaldė jį į keturis šakaliukus ir nusmailino kiekvienam galą. Paskui paėmė eglės kankorėžį, išdūrė keturias skylutes ir ten įstatė keturis šakaliukus. Išėjo lyg keturios kojos.

— Ooo! — susižavėjusi sušuko Ana Maja, kai Peteris padavė jai kankorėžį.— Tai karvė. Aš ją pavadinsiu Rože.

Ji pastatė karvę aptvare.

— Tu ganysies kartu su Žvaigždute,— pasakė Ana Maja.— Vargšei Žvaigždutei buvo taip liūdna vienai.

Peteris ėmėsi kito kankorėžio.

— Čia pušies kankorėžis,— kalbėjo jis.— Bus maža avytė.

— O taip, maža avytė,— džiaugėsi Ana Maja.

Peteris darbavosi labai uoliai, ir netrukus Ana Maja turėjo visą galvijų bandą. Viename aptvare ganėsi keturios karvės. Kitame arklys. Trečiame aptvare vaikščiojo ištisa avių kaimenė. O kiaulidėje stovėjo dvi riebios kiaulės.

— Gal padarykime didesnį aptvarą,— pasiūlė Ana Maja.— Tada...

Bet čia juos pašaukė dėdė Juhanas iš galvijų kiemo:

— Ana Maja! Peteri! Ar jūs važiuosit su manim į malūną?

Peteris su Ana Maja pašoko ir nubėgo į kitą sodo namelio pusę. Prie klėties durų stovėjo Širmis, pakinkytas į vežimą. O vežime gulėjo daug maišų su grūdais.

Dėdė Juhanas ir Gustavas nešė dar porą maišų.

— Tiesa! — sušuko Peteris.— Juk mes šiandien važiuojam į malūną. Visai užmiršau.

— Aš irgi važiuosiu,— pasakė Ana Maja.— Mama leido.

Jie nudūmė per pievelę ir sodą prie vežimo. Dėdė

Juhanas ir Gustavas kaip tik baigė krauti maišus. Peteris, Ana Maja ir Andersas irgi įsikraustė į vežimą. Važiavo dėdė Juhanas, nes Gustavui ir taip buvo daug visokiausių reikalų.

Į malūną buvo geras kelio galas, beveik tiek pat, kiek ir į miestą. Tik važiuoti reikėjo į kitą pusę. Tai šen, tai ten tarp medžių bolavo maži ežerėliai. Kartais aptvare sužvengdavo arklys. Sutikęs ką nors kelyje, dėdė Juhanas draugiškai mojavo botagu. O jei pasitaikydavo kaimynas, kartais net sustodavo pašnekėti.

Pagaliau jie atvažiavo į malūną. Viskas labai priminė lentpiūvę, prie kurios jie rado Viktoriją. Čia buvo didelė užtvanka, kuri vadinosi malūno užtvanka. Iš čia loviais vanduo liejosi ant malūno rato ir vis jį suko ir suko. Už malūno rato vanduo tekėjo jau ramiau, ir čia keletas moterų skalbė. Jos merkė į tamsų vandenį paklodes ir rankšluosčius, klojo juos ant lentos ir velėjo kultuvėmis.

Malūnas stovėjo prie pat kelio, ir kol dėdė Juhanas ieškojo malūnininko, Andersas, Peteris ir Ana Maja žiūrėjo, kaip moterys skalbia. Vaikai norėjo padėti dėdei Juhanui nešti maišus. Bet nors ir labai stengėsi, maišo negalėjo pajudinti nė iš vietos. O dėdė Juhanas kilojo maišus lengvai, lyg šokdamas.

Peteriui dar niekad neteko būti malūne, bet Andersas čia buvo jau ne pirmą kartą, todėl Peteriui viską aprodė. Malūno viduje buvo tamsu, maloniai ir saldžiai kvepėjo miltais ir grūdais. Ant ratų sukosi diržai, kampuose kabojo voratinkliai. Visur buvo keturkampiai loveliai, kuriais iš girnų byrėjo grūdai, tikriau sakant, miltai.

Užvis įdomiausios buvo girnos. Didžiulės, apvalios ir storos, ir svėrė tikriausiai daug tonų. Priėjus jos taip ūžė, kad Ana Maja net ausis užsikimšo.

Ir Andersas, norėdamas ką nors paaiškinti Peteriui, turėjo šaukti visu balsu.

— Štai šičia malūnininkas pila grūdus,— šaukė jis.— Jie byra čia. Paskui sukasi aplinkui. Ir taip susimala tarp akmenų. O paskui...

Peteris linktelėjo galva. Jis nedaug ką tesuprato, bet vis vien jam buvo baisiai įdomu. Ir jeigu ne tas baisus ūžesys, jis būtų tikriausiai ėjęs toliau.

Anai Majai nusibodo stovėti vienoje vietoje, ir ji pradėjo kopti stačiais laiptais ant aukšto. Peteris žiūrėjo, kaip ji lipa, o Andersas nuėjo prie tėvo ir malūnininko.

— Tai paskutiniai pernykščio derliaus maišai,— kalbėjo dėdė Juhanas.

— Šiemet, atrodo, irgi bus neblogas derlius,— tarė malūnininkas.

Dėdė Juhanas linktelėjo.

— Neblogas, rugiai gražūs,— pasakė jis.

— Ar greit pradėsite šienauti? — paklausė malūnininkas.

— Taip, Gustavas, mūsų samdinys, jau rytoj pradės šienauti šlaitą,— atsakė dėdė Juhanas.— Ten anksčiausiai užauga žolė.

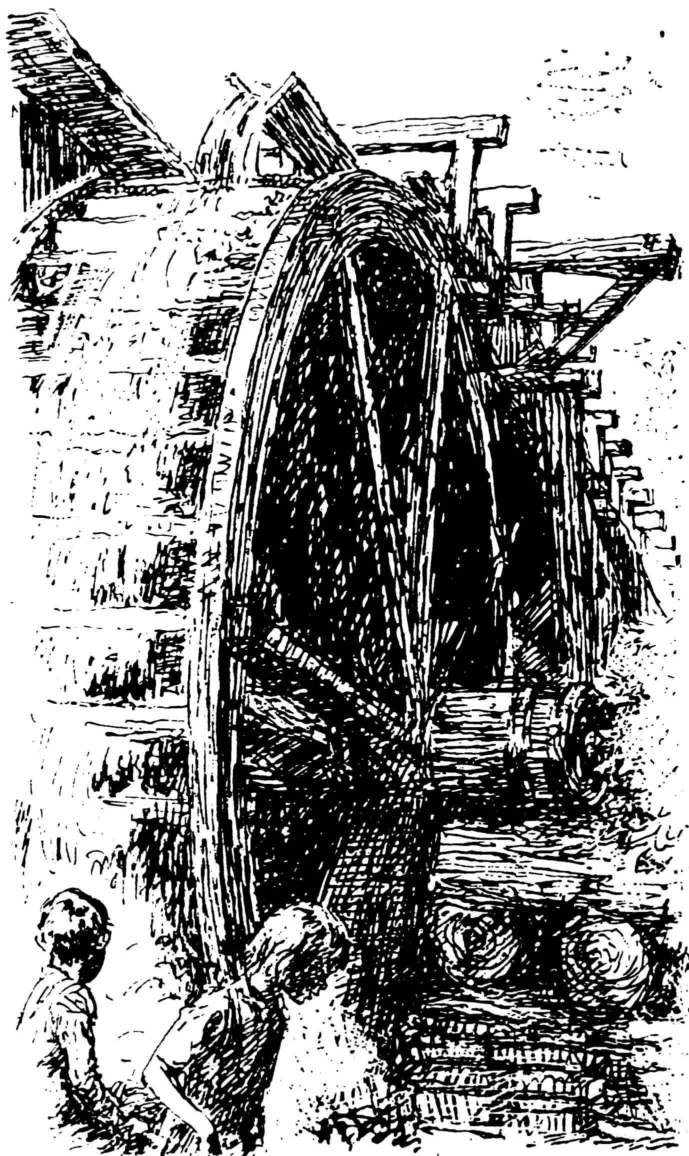
Pažiūrėjęs, ką veikia Andersas ir dėdė Juhanas, Peteris greitai pradėjo lipti laiptais aukštyn. Aukščiau buvo dar tamsiau. Peteris dairėsi aplink, bet Anos Majos nematė.

Peteris užlipo ant aukšto. Ir staiga Ana Maja iškišo galvą iš už maišų.

— Aš čia,— sušuko ji.

— Dabar mano eilė,— atsakė Peteris ir ėmė dairytis, kur pasislėpti.

Ana Maja užsimerkė, o paskui atmerkė akis ir pra-

dėjo ieškoti. Ji ne iš karto rado Peterį, kuris pasislėpė tarp kitų maišų.

— Oi, kokia puiki vieta eiti slėpynių,— pasakė Peteris.

Bet Ana Maja jau kopė laiptais žemyn. Peteris dar kiek pastovėjo, dairydamasis aplink, paskui jam pasidarė baisoka, ir jis paskubėjo nulipti žemyn.

Andersas vis dar stovėjo su dėde Juhanu ir malūnininku, bet Ana Maja vėl kažkur buvo dingusi. Peteris apsidairė ir pastebėjo, kad užpakalinės malūno durys praviros. Jis atsargiai prasmuko pro jas ir apsižvalgė.

Malūno užpakalinė dalis buvo į užtvankos pusę. Iš abiejų šonų užtvankoje buvo angos vandeniui reguliuoti. Kai Peteris pasirodė tarpdury, Ana Maja stovėjo ir žiūrėjo į vandenį, srauniai tekantį loviais. Pamačiusi Peterį, ji užlipo ant pylimo, kuris skyrė lovius.

Peteris puolė prie jos, Ana Maja pašoko ir nusikvatojo.

Bet tą pačią akimirką ji neteko pusiausvyros. Sumojavo rankomis ir įkrito į vieną iš lovių. Laimei, ne į tą, kuriuo vanduo tekėjo ant malūno rato, bet ir čia srovė buvo stipri. Kai Peteris pribėgo prie pylimo, vanduo jau buvo nunešęs Aną Mają beveik po tiltu.

— Ana Maja! — suriko Peteris siaubo pagautas.

Jis nubėgo siauru pylimu ir, nė sekundės nedvejodamas, pūkštelėjo paskui Aną Mają į putojantį vandenį.

Andersas pasirodė malūno tarpdury kaip tik tuo momentu, kada pasigirdo Peterio šauksmas. Jis pamatė Peterį puolant į vandenį ir iš karto suprato, kad atsitiko nelaimė.

— Tėte, Peteris! — sušuko jis pro duris ir, aplenkdamas pylimą, pasileido prie tilto.

Dar nespėjo jis pribėgti prie tilto, kai viena moteriškių, klūpomis skalbusių baltinius, pastebėjo Aną Mają, išnirusią iš vandens prie tilto.

— Kažkas įkrito į vandenį! — sušuko ji kitoms moterims.

Ana Maja plaukė pliuškendamasi ir prunkšdama šaltame vandenyje. Laimei, ji plaukė taip arti lieptelio, ant kurio moterys skalbė, kad viena iš jų galėjo jai paduoti kultuvę. Netrukus Ana Maja jau buvo ant lieptelio. Visa šlapia, vos atgaunanti kvapą, bet jau išgelbėta.

Tuo metu srovė išnešė Peterį pro tiltą į sraunią upę. Peteris, ne taip, kaip Ana Maja, visai nemokėjo plauk-

ti ir tik taškėsi rankom ir kojom, stengdamasis laikyti galvą virš vandens.

Andersas perbėgo tiltą ir nulėkė toliau pakele. Peršoko griovį, tvorelę ir išbėgo ant upės kranto. Pamatė, kad Peterio galva čia išnyra, čia vėl panyra. Bet žemiau upė jau buvo seklesnė. Andersas įšoko į vandenį. Ir kai Peterį, bejėgiškai besikapanojantį, nešė pro šalį, Andersas nutvėrė jį ir ištraukė ant kranto.

Peteris visų pirma išvėmė vandenį, kurio buvo nemaža prisirijęs. Paskui staiga pakėlė galvą ir neramiai pažvelgė į Andersą.

— Kur Ana Maja? — prašvokštė jis.

— Ji irgi vandeny? — persigando Andersas: jis nematė kaip skalbėjos ištraukė Aną Mają.— Kvaiši vaikpalaikiai,— pridūrė jis ir vėl šoko į vandenį.

Su nerimu jis žvalgėsi aplink, kol ant lieptelio pastebėjo Aną Mają. Ši jam pamojavo ir pradėjo lipti ant tilto.

Andersas su palengvėjimu atsiduso ir grįžo prie Peterio, kuris kone verkdamas žiūrėjo į jį.

— Tu ją matei? — pašnabždom paklausė jis.

— Ji jau ant tilto,— nuramino jį Andersas.

Giliai atsidusęs, Peteris sukniubo ant žolės.

— Kad jį kur šunys, mums pasisekė,— ištarė jis.— Bet ką dėdė Juhanas pasakys...

Andersas beveik su užuojauta pažiūrėjo į Peterį.

— Jis džiaugsis, kad jūs abu išlikot gyvi,— atsakė jis.— Bet kam jums reikėjo lįsti į vandenį? Argi tu nesupranti, kad tai pavojinga? Sena višta turi daugiau proto, negu jūs.

Peteris nieko neatsakė. Tik linktelėjo. Dūsaudamas ir dejuodamas, jis grįžo paskui Andersą į malūną.

Kaip tik tuo metu, kai Andersas, Peteris ir Ana Maja, šlapi ir nuvargę, atėjo prie vežimo, iš malūno su maišu miltų glėbyje išėjo dėdė Juhanas. Juos išvydęs, jis išleido maišą iš rankų.

— Kas per velnias...— pradėjo jis.— Kas čia dabar atsitiko?

Ana Maja stipriai stipriai užsimerkė. Andersas atrodė piktas. Peteris buvo panašus į šlapią šuniuką.

Peteris žengė žingsnį į priekį ir rimtai pažiūrėjo dėdei Juhanui į akis.

— Tai buvo mano kaltė,— pasakė jis, nuleisdamas galvą.

Bet čia Ana Maja atmerkė akis. Paskui ir ji žengė žingsnį į priekį.

— Ne, tai aš pirma paslydau,— pasakė ji.— Ir aš pirma pasislėpiau ant aukšto.

Ir ji ranka parodė į malūno stogą.

Bet Peteris patraukė ją atgal ir užstojo pečiais.

— Aš ją išgąsdinau, ji ir įkrito,— trumpai, bet ryžtingai pareiškė jis.

— Į lovį? — persigandęs paklausė dėdė Juhanas.

Andersas linktelėjo.

— Žinoma! Šitie vaikai nė minutės negali ramiai pabūti,— piktai pasakė jis.

— Mane ištraukė Andersas,— pridūrė Peteris.— Jis... Jis išgelbėjo man gyvybę. Tikrai.

Andersas susidrovėjo, bet Peteris kalbėjo visai rimtai.

— Čia aš kalta, tėti,— verkšleno Ana Maja.— Ką mama pasakys?

Dėdė Juhanas pakėlė maišą ir įmetė į vežimą.

— Nežinau, ką ji pasakys,— kalbėjo jis.— Ir kas jums šovė į galvą? Na, važiuojant namo viską papasakosite. Grūdai sumalti, ir mes trauksim namolei.

Jis nuėjo paskutinio miltų maišo, o Ana Maja, Peteris ir Andersas stovėjo šlapi ir sušalę.

— Peteri ir Ana Maja, kuo greičiau nusirenkite,— paliepė jis sugrįžęs.— Tu, Andersai, sušlapai tik kelnes. Duok Peteriui savo marškinius. O tu, Ana Maja, imk manuosius,— pasakė dėdė Juhanas, nusivilkdamas savo mėlynus marškinius.

Kol jis dėliojo vežime maišus ir atsisveikino su malūnininku, vaikai persirengė. Paskui sulipo į vežimą. Andersas atsisėdo priekyje šalia tėvo. Ana Maja ir Peteris susirietė tarp maišų užpakalyje.

Peteris niūriai žvelgė priešais save, o Ana Maja dūsavo. Paskui ji atsargiai ištiesė ranką ir palietė Peterio petį.

— Aš pasakysiu mamai, kad tu norėjai mane išgelbėti,— bandė jį paguosti.

Peteris nieko neatsakė.

Bet teta Selma per daug dėl to įvykio nepergyveno. Apsirišusi kaklą, ji vaikščiojo nuo viryklos prie stalo — virino jiems pieną.

— Išgerkite pieno ir sušilsite,— kalbėjo ji.— Tiesiog reikia džiaugtis, kad viskas taip gerai baigėsi. Tik aš nesuprantu... Argi tu, Peteri, nežinojai, kad ten gilu?

— Žinojau,— atsakė Peteris.— Juk dugno nebuvo matyt.

— Ana Maja nors plaukti moka,— pasakė Andersas.

— Ša, Andersai, aš noriu išgirsti, kaip ten buvo,— pasakė teta Selma, atsistojusi priešais Peterį.— Argi tu, Peteri, nežinojai, kad tai pavojinga?

Peteris muistėsi ir suko į šalį akis.

— Bet juk ten buvo Ana Maja,— pasakė jis pagaliau.— Ji įkrito į vandenį. Tada ir aš įšokau. Negi aš galėjau stovėti ir žiūrėti?

Teta Selma nieko neatsakė. Ji tik rimtai pažvelgė į Peterį. Paskui grįžo prie viryklos.

— Peteris pirma šoka, paskui galvoja,— stebėjosi Andersas.— Jis visada taip.

Peteris nusišypsojo.

— Reikia būt vyru, kaip sako mano tėtis,— tarė jis.— Nors... Kad aš ir būčiau galvojęs, vis vien būčiau šokęs,— užbaigė jis rimtai.

Ana Maja energingai linksėjo galva.

— Malūnas ne vieta vaikams žaisti,— mėgdžiodama

motiną, piktu balsu kalbėjo ji.— Kitą kartą vaikus reikės palikti namie.

Tai pasakiusi, ji staiga nutilo. Ir ji pati, ir Peteris, ir Andersas ėmė juoktis.

Teta Selma nusišypsojo, bet tuoj pat atsiduso ir palietė kaklą.

— Na, gerai, eikit pasišildyti prieš saulę,— pasakė ji.— Aš manau, kad tokią karštą dieną nuo šitos maudyklės jums nieko blogo neatsitiks.

Jie išgėrė pieną ir pakilo nuo stalo, tik staiga iš sodo atbėgo Kristina.

— Gustavas...— pratarė ji, vos atgaudama kvapą.— Jis nukrito...

Teta Selma staigiai pasisuko į ją.

— Kas čia dabar? — paklausė ji persigandusi.— Kas atsitiko Gustavui?

— Jis nukrito, — pakartojo jai Andersas.

Kristina linktelėjo.

— Taip. Aš bijau, kad jis susilaužė koją,— ištarė ji kone pro ašaras.— Jis sakė, kad labai skauda.

Andersas su Peteriu puolė prie durų.

— Kur? — sušuko Andersas.

— Kur jis? — paklausė Peteris.

— Tvarte,— atsakė Kristina.— Jis nukrito nuo kopėčių, lipdamas į pastogę.

Andersas su Peteriu pasileido kiek kojos neša į galvijų kiemą.

— Kur tėvas? — bėgdamas paklausė Andersas.

— Tikriausiai bulvių lauke,— atsakė Peteris.

— Pašauk jį,— paliepė Andersas.— O aš dumiu pas Gustavą.

Į kiemą išbėgo ir teta Selma su Kristina.

— Tuojau pašaukit tėvą,— suriko ji.— Andersai, kinkyk Širmį, gal Gustavą reikės vežti pas daktarą.

Peteris nubėgo ir pašaukė dėdę Juhaną. Kai jie atbėgo į galvijų kiemą, Andersas ir Kristina vedė iš karvidės šlubuojantį Gustavą.

Teta Selma kinkė Širmį į vežimą. Dėdė Juhanas atsargiai apžiūrėjo Gustavo koją ir pėdą. Gustavas raitėsi iš skausmo ir dejavo. Buvo aišku, kad sulaužytas kaulas. Jie padėjo jam įlipti į vežimą. Kristina nubėgo į sodo namelį ir atnešė antklodę ir pagalvį, kad jam būtų patogiau gulėti. Paskui tėvas įšoko į vežimą ir paėmė vadeles. Kiti stovėjo ir žiūrėjo, kaip vežimas rieda į miestą.

Atėjo vėl laikas melžti karves, ir šį kartą Peteriui sekėsi geriau. Jis jau ne taip bijojo karvių, net ir tada, kai jos į jį piktai žiūrėjo.

Pamelžę Andersas su Peteriu nuėjo prie ežero. Ir tuojau pat pasigirdo Anderso balsas:

— Rankas — į priekį. Taip. O kojas — ištiesk. Ne, ne taip,— mokė jis griežtai.

Stovėdamas iki pusės vandenyje, jis už smakro prilaikė Peterį, kuris gulėjo priešais jį kniūbsčias. Andersas buvo griežtas, o Peteris piktas.

— O pirma sakei...— pradėjo Peteris piktai.

Bet Andersas paleido Peterio smakrą, ir Peteris burbuliuodamas paniro į vandenį.

Kai jis, kosėdamas ir prunkšdamas, vėl išniro, Andersas pažvelgė į jį ramiai ir su pasitenkinimu.

— Gerai, gerai, pakosėt galėsi ir paskui, o dabar reikia mokytis plaukti,— kalbėjo jis.

Peteris nieko neatsakė. Jis vėl atsigulė į vandenį ir, palaikomas Anderso už smakro, pradėjo mušti kojomis.

— Tiesk rankas į priekį ir tuo pačiu metu spirkis kojomis,— ėmė pykti ir Andersas.— Argi jau taip sunku?

Peteris, kapanodamasis vandenyje, garsiai prunkštė. Jis truputį paplaukė, bet paskui vėl paniro ir prisirijo vandens. Kai vėl išniro ir kaip reikiant išsikosėjo, jie turėjo valandėlę pailsėti.

— Kaip tau atrodo, Gustavui ilgai teks pagulėti ligoninėje? — paklausė Peteris.

Andersas susirūpinęs palingavo galva.

— Ilgai. Gydytojas pasakė, kad sulaužytas kaulas. Tėvas mano, kad praeis visa vasara, kol Gustavas vėl galės dirbti,— atsakė jis atsidusęs.

Jie dar minutėlę pastovėjo, galvodami, kaip reiks apsieiti be Gustavo.

Paskui Andersas pašoko.

— O dabar vėl iš naujo,— pasakė jis.— Gulkis!

Peteris linktelėjo ir pūkštelėjo į vandenį.

Po kelių valandų vienkiemyje viskas nurimo. Visi nuėjo gulti. Saulė nusileido, ir atėjo šviesi vasaros naktis. Tik virtuvėje degė stearino žvakė, ir ant kėdės prie Kristinos sofos sėdėjo Peteris.

— Tu tik pagalvok,— samprotavo jis.— Jie visai ant manęs nepyksta, kad įšokau į vandenį. Man tai nesuprantama, Kristina.

— Buvo tikrai baisu, bet juk tai nelaimingas atsitikimas,— atsakė ji.— Panašiai kaip Gustavui. Be to, šokdamas tu norėjai tik gero.

Peteris linktelėjo.

— Aha. Ir aš jau greit išmoksiu plaukti,— pasigyrė patenkintas.— Visai kaip Andersas.

— Aišku, išmoksi,— sutiko Kristina.

Ji susirangė ant sofos.

— Žinai ką, Kristina? — tyliai paklausė Peteris.

— Ką? — atsiliepė Kristina.

— Kaip gaila, kad čia nėra mamos ir tėčio,— pasakė jis atsidusęs.

Kristina tik linktelėjo.

— Bet rytoj aš parašysiu namo laišką ir viską papasakosiu mamai,— kalbėjo toliau Peteris.— O ji persiųs laišką tėčiui.

Kristina linktelėjo ir nusižiovavo.

— Na, aš eisiu gulti,— pasakė Peteris pasikeldamas.— Labanakt, Kristina.

— Labanakt, Peteri,— pasakė Kristina ir užpūtė žvakę.

Lauke buvo visai šviesu, ir Peteris lengvai rado kelią į savo kamarą. Ir, taisydamasis gulti, jis vėl pagalvojo, kaip būtų puiku, jeigu čia būtų mama su tėčiu.

Ir dar ilgai jis dūsaudamas gulėjo, kol užmigo.

ŠIENAPIŪTĖ

Bėgo dienos. Gustavui susilaužius koją, ūkyje visiems atsirado daugiau darbo. Kristinai reikėjo ne tik apsiruošti namie, bet ir dirbti laukuose, ir Ana Maja vietoj jos padėjo motinai. Andersas su Peteriu dirbo nuo ankstyvo ryto iki vėlyvo vakaro.

Dėdė Juhanas šienavo pievą. Andersas su Peteriu grėbė šieną ir krovė jį į kupetas.

Kartkartėmis dėdė Juhanas stabteldavo pasipustyti dalgio, ir čaižus garsas aidėdavo gretimame miške. Peteriui patikdavo įsirausti į kvepiantį šieną. Jis užsimerkdavo, ir jam atrodydavo, kad skraido debesyse.

Vieną dieną buvo Peterio eilė nueiti į rūsį ir atnešti pieno vakarienei. Rūsys buvo apvalus, išraustas sodo kampe. Grįždamas atgal, Peteris, aišku, suklupo ir išliejo visą pieną.

Laimei, ąsotis liko sveikas.

Dabar dėdė Juhanas lydėdavo Andersą ir Peterį, kai jie vakarais išplaukdavo laiveliu pažvejoti. Vakarai buvo tylūs ir ramūs. Tėvas rūkė pypkę, Peteris irklavo, o Andersas mesdavo tinklą.

Keletą kartų Peteris važiavo su dėde Juhanu ir teta Selma į turgų. Jis visuomet veždavo parduoti pilną pintinę lauko ir miško gėlių. Tai būdavo, ko gero, pačios laimingiausios dienos savaitėje. Ir kai jie grįždavo namo, kieme jų laukdavo Andersas, kuris tiesiog šokinėdavo iš nekantrumo, norėdamas greičiau sužinoti, kiek puokščių Peteriui pavyko parduoti.

Tačiau ne visada viskas ėjo taip gerai. Kartą Kristina ir teta Selma džiovė skalbinius. Jos tiesiog visą so-

dą nukabino paklodėmis, rankšluosčiais, staltiesėmis, užvalkalais, marškiniais ir visokiais kitokiais skalbiniais. Tarp medžių jos ištempė virvę ir, kadangi ji buvo labai ilga, parėmė ją keliose vietose ilgomis kartimis.

Čia pribėgo Peteris. Pamatęs, kad viena kartis įbesta kreivai, jis, sukaupęs visas jėgas, pradėjo ją lyginti. Viskas susiūbavo, ir po akimirkos beveik visi skalbiniai gulėjo žemėje.

Peteris įtraukė galvą į pečius ir nusitvėrė už plaukų. Teta Selma palingavo galva, bet, pamačiusi Peterio neviltį, nenorom šyptelėjo. Tik Kristina pagrūmojo jam kumščiu ir dar ilgai barėsi.

Peteris toliau mokėsi plaukti ežere. Ana Maja sėdėdavo ir žaisdavo su kačiukais, kurie dabar jau buvo visai dideli, o Peteris, taškydamasis ir prunkšdamas,

nuplaukdavo keliolika metrų jau visai be kitų pagalbos.

Kartą Ana Maja padėjo motinai kepti. Ir iškepė dvi ypač puikias bulkutes. Vieną Andersui, kitą Peteriui.

Atėjo Joninės. Visi kartu ruošėsi šventiniam vakarui. Dėdė Juhanas nukirto keletą beržėlių ir pastatė juos prieangyje. Paskui su Andersu nuėjo į mišką ir atnešė beržo ir kitokių šakų. Tuo laiku Kristina, Ana Maja ir Peteris pririnko didelę pintinę lauko gėlių.

Paskui jie nupynė ilgas girliandas ir didelius vainikus, kuriuos pakabino ant nelabai aukštos Joninių karties. Kartis visus metus išgulėjo ant aukšto, bet Joninių rytą tėvas ją atnešė ir įsmeigė pievelės viduryje.

Paskui jie šoko aplink kartį, o Kristina nuėjo į šokius, kurie buvo suruošti kaimyniniame vienkiemyje už miško, klėtyje.

Ir taip pamažu atėjo antras vasaros mėnuo, liepa.

Vieną rytą Peteris sėdėjo kambaryje ant aukšto ir kalbėjosi su senele. Jis ką tik buvo gavęs mamos laišką.

— Ne, šiandien man visiškai nelinksma,— skundėsi jis senelei, kuri sėdėjo staklėse ir audė.

— Pažiūrėsi, viskas bus gerai,— guodė jį senelė.

Peteris atsikėlė ir priėjo prie senelės.

— Bet tu sutinki, senele, kad labai gaila, jog čia nėra mamos ir tėčio,— pasakė jis.

— Tu labai jų pasiilgai, tiesa? — paklausė ji su užuojauta.

Peteris giliai atsiduso ir linktelėjo.

— Labai,— atsakė jis.— Jeigu mama ir tėtis būtų su manimi, mielai čia pasilikčiau visą gyvenimą. Bet laiške mama rašo, kad greit grįš iš ligoninės namo. Ir ji bus tokia vieniša Stokholme. O tėtis vienišas Uplande, dirbdamas prie kelių, kaip jie sako.

Senelė linktelėjo.

— Taip, visi jūs kas sau,— sutiko ji.

— Ir tai blogai,— kalbėjo Peteris.— Ir kuo man būna geriau čia, tuo labiau darosi gaila, kad jų nėra kartu su manimi.

Senelė sėdėjo tylėdama, atsirėmusi rankomis į stakles.

— Aš tave puikiai suprantu, mano mažyli,— pasakė ji.— Taip jau gyvenime yra. Ne visada būna taip, kaip žmogus nori, bet nereikia nusiminti. Ir kas žino... Gal dar viskas susitvarkys.

Peteris papurtė galvą. Jis vėl nuėjo ir atsistojo prie lango. Atsidusęs patraukė pečiais ir įsikišo laišką į kišenę.

— Kai tik papusryčiausime, eisime vėl vežti šieno,— pasakė jis.

— Šiemet geras oras pasitaikė per šienapiūtę,— pasakė senelė, vėl pradėdama austi.

Peteris linktelėjo ir nuėjo prie durų.

— Na, aš einu pusryčiauti,— pasakė jis.— Iki pasimatymo, senele.

— Iki pasimatymo, mano berniuk,— atsakė senelė.

Bet jos balsas buvo susirūpinęs. Ir jinai ilgai jį lydėjo akimis.

Kaip Peteris ir sakė, po pusryčių jie vežė šieną.

Dėdė Juhanas stovėjo ant vežimo ir krovė šieną, kurį jam šakėmis padavinėjo Andersas su Kristina. Toliau Peteris ir Ana Maja grėbė šieną ir paskui krovė į kupetas.

Greitai vežimas buvo prikrautas, ir visi nuvažiavo per pievą į kelią, o keliu namo. Vežimas sustojo prie angos pastogėje.

Dabar jau šieną krovė Andersas su Kristina, o padavinėjo Peteris ir dėdė Juhanas. Peteris šauniai darbavosi šakėmis, ir greit vežimas ištuštėjo. Tada jie vėl grįžo į pievą.

Andersas ir Ana Maja linksmai šnekučiavosi, bet Peteriui juokauti nesisekė. Kartkartėmis jis paliesdavo laišką kišenėje. Seniai jau taip ilgėjosi mamos ir tėčio, kaip šiandien. Gal todėl, kad šienapiūtė, ko gero, maloniausias metas. Nors ir pavargdavo, permirkdavo prakaitu, o duriančių žolių prilįsdavo pilni marškiniai.

Kai grįžo į pievą, Ana Maja pametė truputį šieno

Širmiui ir Žvaigždutei, kad jie turėtų ko ėsti, kol kraus vežimą.

Peteriui buvo gana sunku pasmeigti šieną šakėmis, jis dūrė ir dūrė, bet šienas vis likdavo ant žemės. Peteris piktai patraukė nosimi ir nuėjo prie kitos šieno krūvos. Tačiau Andersas jį aplenkė. Jis gražiai pakėlė visą šieno kaugę, nepalikdamas ant žemės nė šapelio.

— Ko lendi,— pasakė Peteris supykęs.

Andersui buvo aišku, kad šieną reikia kuo greičiau suvežti, todėl pažvelgė į jį nustebęs.

— Kas tau? — teištarė jis, bėgdamas pro šalį.

Bet Peteris stumtelėjo jį petimi.

— Tu tik... Tu tik kliudai,— pasakė jis kone verkdamas.

— Ką? — įširdo Andersas.— Mušiesi? Ko tu mušiesi?

Ir davė jam atgal.

Peteris sviedė į šalį šakes ir puolė Andersą. Andersas, kad galėtų apsiginti, irgi metė savo šakes. Ir po akimirkos jie jau raičiojosi po pievą, įsikibę vienas į kitą.

Pirmoji juos pastebėjo Ana Maja. Grėbdama šieną, jinai pasisuko į juos. Pamačiusi, kaip jie voliojasi po žemę, pridėjo delną prie burnos ir sušuko išsigandusi:

— Tėte, tėte! Andersas su Peteriu pešasi!

Dėdė Juhanas pasižiūrėjo į juos nustebęs nuo šieno vežimo. Ryžtingai įsmeigė šakes į šieną ir nušoko žemėn.

Pribėgo prie berniukų. Peteris kaip tik tuo momentu gulėjo ant viršaus, tad nustvėrė jį už pakarpos ir pakėlė lengvai kaip plunksnelę.

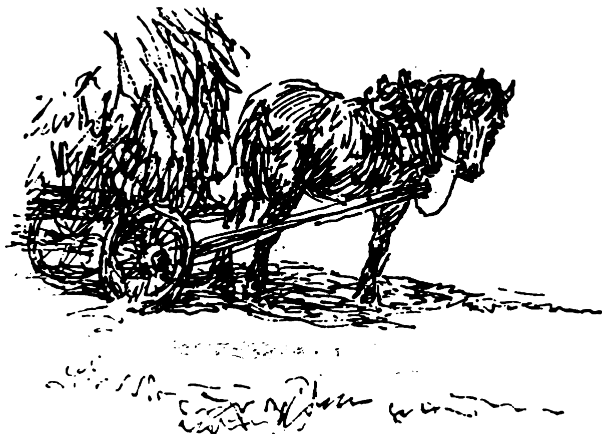
— Na, kas gi čia? — pasakė griežtai.— Muštis dirbant? Ir kaip tik dabar, kai reikia suvežti šieną, kol dar neužėjo lietaus debesys,— pasakė jis, krestelėjęs Peterį.

Andersas buvo susiėmęs už kraujuojančios nosies.

— Tai... Tai aš kaltas,— tarė Andersas, sušnarpštęs nosimi.

Dėdė Juhanas papurtė galvą. Jis jau vėl buvo ramus.

— O ne! — pasakė.— Mačiau, kaip viskas prasidėjo. Ir Peteris buvo surūgęs visą rytą. Turėtum būti geresnis ir draugiškesnis, Peteri. Kitaip niekad nepritapsi prie mūsų.

Paleidęs Peterį, jis neatsigręždamas nuėjo prie šieno vežimo.

Peteris stovėjo nejudėdamas. Nudelbęs akis, žiūrėjo į žemę.

Andersas nusišluostė nosį ir paėmė šakes, su nuostaba žiūrėdamas į Peterį.

Nepratarę daugiau nė žodžio, visi grįžo prie darbo. Arkliai traukė vežimą nuo kupetos prie kupetos. Peteris, Andersas ir Kristina padavinėjo šieną dėdei Juhanui, o šis krovė jį lygiai ir tvarkingai, kitaip vežimas, važiuodamas per duobes, galėjo apvirsti.

Pagaliau vežimas vėl buvo prikrautas šieno. Andersas su Ana Maja užlipo ir atsisėdo greta Kristinos. Bet Peteris važiuoti nenorėjo ir nuėjo paskui vežimą pėsčias, vilkdamas šakes žeme.

Kai grįžo namo, Ana Maja nubėgo į virtuvę pas motiną. Peteris užlipo ant vežimo ir, kaip ir anksčiau, kartu su dėde Juhanu padavinėjo šieną Andersui ir Kristinai.

Po kokios valandėlės Peteris liovėsi dirbęs ir pažiūrėjo į dėdę Juhaną. Dėdė Juhanas stovėjo atsukęs nugarą. Peteris atsargiai pastatė šakes ant žemės, o paskui nušoko ir pats. Nelaukdamas, kol dėdė Juhanas atsigręš, Peteris greitai kaip pelė nubėgo per galvijų kiemą, per sodą, aplink namą ir laiptais į viršų, pas senelę.

PABĖGIMAS

Peteris stovėjo senelės kambaryje ir skundėsi. Tiesą sakant, nenorėjo skųstis ir paprastai nemėgdavo skųstis. Bet šiandien viskas buvo ne taip, nuo pradžios iki galo. Viskas prasidėjo nuo laiško, dėl to, kad mama buvo jau namie, kad ji buvo vieniša, tuo tarpu kai Peteris buvo vienišas čia, o tėtis buvo vienišas Uplande.

— Aš tik truputį Andersą stumtelėjau, ir tada jis mane stūmė,— pasakojo Peteris įširdęs.— Ir tada dėdė Juhanas ant manęs supyko.

Senelė palingavo galvą.

— Ne, nieko aš čia tau negaliu padėti,— pasakė ji ramiai ir ryžtingai.— Pasistenk pats viską sutvarkyti.

— Bet kad tu, senele, pakalbėtum su dėde Juhanu,— prašė Peteris.

— Tu pats turi pakalbėti su dėde Juhanu,— atsakė senelė.— Paprašyk dovanojamas, kad kvailai elgeisi. Bet kas tavo vietoj turėtų taip padaryti.

Peteris nepatenkintas atsuko jai nugarą ir nuėjo prie lango.

— Reikia visada būt vyru, kaip sako tėtis,— tarė jis.— Bet čia buvo ne mano kaltė.

Senelė atsiduso ir priėjo prie Peterio. Ji padėjo savo seną ranką Peteriui ant peties ir draugiškai jį papurtė.

— Už ką ant Anderso supykai? — paklausė ji.

— Jis buvo kvailas,— atsakė Peteris tūždamas.

— Ar tikrai? — paklausė senelė, įdėmiai pažiūrėjusi į Peterį.

— Taip! — atšovė Peteris ryžtingai.— Ne,— greitai pasitaisė atsidusęs.— Aš jau ir taip buvau piktas.

— Ant Anderso? — paklausė senelė.

— Ne. Šiaip piktas.

— O kodėl? — kantriai klausinėjo senelė.

Peteris sumišęs pažvelgė į ją.

— Aš jau užmiršau,— burbtelėjo jis pagaliau.

Senelė grįžo prie savo staklių.

— O dabar sėdi čia sau, kai kiti tuo tarpu pluša,— tarė ji su priekaištu.

Peteris pasisuko ir nuėjo prie durų. Prie pačių durų atsigręžė.

— Jei tik mama ir tėtis būtų čia...— pratarė jis. Bet nebaigęs išėjo ir uždarė duris.

Greitai nusileido laiptais ir per pievelę nubėgo į galvijų kiemą. Bet čia sustojo kaip įbestas.

Vežimas jau važiavo keliu atgal į pievą. Vežime sėdėjo Ana Maja, Kristina, Andersas ir dėdė Juhanas. Jie jo nepalaukė ir net neatsigręžė į jo pusę.

Peteris lėtai nuėjo per galvijų kiemą. Kurį laiką spardė akmenuką. Sustojęs pažiūrėjo į senelės langą. Pagalvojo, gal grįžti atgal pas ją. Bet jis suprato, kad grįžti neverta.

Teta Selma buvo virtuvėje. Jis galėjo nueiti pas ją. Bet eiti pas ją irgi nebuvo jokios prasmės. Murkė nubėgo į pievą, bet ir ta net nepasižiūrėjo į jį. Staiga jam visas vienkiemis pasirodė lyg išmiręs.

Apsidairęs aplinkui, Peteris nuėjo į kelio pusę. Priėjęs kryžkelę, pasuko ne paskui vežimą, o nubėgo priešinga kryptim.

Bėgo, kol uždusо. Tada pradėjo eiti lėčiau. Į pabaigą vos vilko kojas. Kartais patraukdavo nosimi, bet kaip reikiant neverkė. Rado ant kelio rykštę ir pradėjo ja kapoti žolę ir gėles, augančias pagriovyje. Ir lėtai ėjo vis toliau.

Staiga sustojo ir pradėjo svarstyti. Ir gerai, kad išėjo. Juk niekam jis nerūpi. O vis dėlto kaime buvo gera. Iš tikro net labai gera. Arba būtų buvę labai gera, jeigu čia būtų buvusi ir mama su tėčiu. Andersas ir Ana Maja turėjo savo mamą ir savo senelę, turėjo čia viską. O jis nieko neturėjo. Štai kodėl jam buvo čia kartu ir gera, ir bloga. Du dalykai vienu metu.

O dabar viskas susiklostė taip, kad jau geriau iš karto grįžti į Stokholmą.

Jis atsiduso ir nuėjo toliau.

Teta Selma stovėjo kieme ir laukė dėdės Juhano ir kitų grįžtant su paskutiniu šieno vežimu. Dar neužvažiavus ant kalvelės, Andersas pradėjo šaukti:

— Mama, ar nematėt Peterio?

Bet motina tik nekantriai mostelėjo ranka.

Andersas greitai nusirito nuo šieno vežimo ir pribėgo prie jos.

— Kur Peteris? — klausė susijaudinęs.

— Juk jis su jumis,— atsakė truputį pyktelėjusi.— Arba pas senelę.

Nepasakęs daugiau nė žodžio, Andersas nubėgo į trobą. Tuo metu priėjo dėdė Juhanas su Ana Maja ant pečių. Kristina sekė iš paskos.

— Iškrausime vežimą išgėrę kavos,— pasakė dėdė Juhanas.— O kur Peteris?

Teta Selma, neatsakydama į jo klausimą, padavė jam laišką.

— Iš Stokholmo atėjo laiškas,— skubėjo ji paaiškinti.— Jį atnešė Bergstriomų mergaitė. Jis jiems pateko per klaidą, na ir pragulėjo ten keletą dienų, nes visi labai užsiėmę su šienu.

Dėdė Juhanas tuoj nukėlė Aną Mają ir atplėšė laišką. Staiga susirūpinęs išsitraukė iš liemenės laikrodį.

— Graži istorija! — pasakė, vos pažvelgęs į laikrodį.

— Kas atsitiko? — susirūpino teta Selma.

— Tai atsakymas nuo Peterio tėvų,— paaiškino dėdė Juhanas.— Aš jau seniai laukiau laiško. Mes jo laukėm, o jis visą šitą laiką išgulėjo pas Bergstriomus. Jie rašo... Jie rašo, kad Hugo jau grįžo. Ir kad jie atvažiuoja dvidešimt devintą traukiniu, kuris iš Stokholmo išvyksta ketvirtą ryto. Juk šiandien dvidešimt devinta?

— Taip,— patvirtino teta Selma.— Tai, vadinas, jie...

Dėdė Juhanas ryžtingai įsikišo laikrodį į liemenės kišenę.

— Po keturiasdešimt penkių minučių Peterio tėvai bus stotyje,— pasakė jis.

Teta Selma susirūpinusi prisidėjo delną prie burnos, o dėdė Juhanas apsidairė.

— Bet kurgi Peteris? — paklausė jis nekantraudamas ir nuėjo Širmio.

— Kas atsitiko? — klausinėjo Kristina sunerimusi.— Kas atvažiuoja?

— Svečiai atvažiuoja,— greitomis jai aiškino teta Selma.— Senelė sugalvojo, jog reikia parašyti Peterio tėvams, kad jie atvažiuotų čia, nes Gustavas serga ir iš jo nebus jokios naudos visą vasarą. Mes ir parašėme į Stokholmą, kad jie atvažiuotų ir kad jų lauksime. Aišku, Peterio tėvas ne toks stiprus ir ne toks patyręs lauko darbuose, kaip Gustavas, bet jeigu jis galėjo tiesti kelius, galės ir čia padėti.

Kristina suplojo iš džiaugsmo delnais.

— Kaip Peteris apsidžiaugs,— sušuko ji.

Teta Selma susirūpinusi palingavo galva.

— Mes jam dar nieko nesakėm. Juk nežinojom, ar jie tikrai atvažiuos. Nenorėjom, kad be reikalo apsidžiaugtų, o paskui turėtų nusivilti. Todėl ir nesakėm, kol nebuvom tikri.

Tuo tarpu, vesdamas Širmį, grįžo dėdė Juhanas.

— Palaikyk jį, Kristina, kol ištrauksiu brikelę iš pašiūrės,— pasakė jis.— Reikia iš karto važiuoti į stotį. Šieną iškrausime, kai grįšime.

Kristina linktelėjo. Švelniai plekšnodama Širmiui per nosį, ji retkarčiais klausiamai pažvelgdavo į tetą Selmą.

— Bet kurgi galėjo dingti Peteris? — tarė teta Selma.

— Jis irgi galėtų važiuoti į stotį,— pasakė Ana Maja.

Tuo metu per pievelę iš trobos atbėgo Andersas.

— Pas senelę Peterio irgi nėra,— sušuko jis.

— Peterio mama ir tėtis už valandos atvažiuoja traukiniu,— sušuko Ana Maja, šokinėdama iš džiaugsmo.

Andersas sustojo nustebęs, žiūrėdamas čia į vieną, čia į kitą.

— Ar tikrai? — paklausė jis patylėjęs.

— Tikrai,— atsakė Kristina.— Greit jie bus čia. Šeimininkas važiuoja jų pasitikti.

— O Peteris kažkur prapuolė,— krimtosi Andersas.— Kas bus, jeigu jis nusprendė išeiti?

Kristina ir Andersas susižvalgė.

— Jis buvo labai liūdnas,— pasakė Kristina.

Andersas nubėgo prie ežero.

— Peeeteri! Peteri-i-i! — šaukė jis, kad net aidas atsiliepė už ežero.

Paskui vėl grįžo į kiemą. Tėvas jau buvo išvažiavęs į stotį. O motina su Kristina nuėjo į virtuvę gaminti svečiams valgyti. Pasiliko tik Ana Maja su Murke ant rankų.

*

* *

Peteris ėjo kaimo keliu toliau. Kartais piktai sudroždavo rykšte per gėles.

Staiga jis sustojo. Netoli jo ant kelio stryksėjo voveraitė. Ji atsitūpė ant užpakalinių kojų ir įsispoksojo į Peterį.

— Bėk šalin, vovere,— burbtelėjo Peteris.— Niekad aš jau daugiau čia negrįšiu. Kad tave kur šunys!

Ir negalvodamas, ką daro, paėmė akmenį ir sviedė į voveraitę.

Akmuo pataikė tiesiai į voveraitę, ji kūlvirsčia nusirito į pakelę. Peteris suakmenėjo iš siaubo.

— Ne,— sudejavo jis.— Ne, ne, ne!..

Jis pribėgo prie voveraitės ir atsargiai ją pakėlė.

— Oi, oi, oi, maža voveryte,— lemeno jis.— Aš... Aš nenorėjau.

Jis atsargiai prisilietė prie voveraitės ir paglostė smakru jos mažą šaltą nosį. Paskui atsargiai ją papurtė.

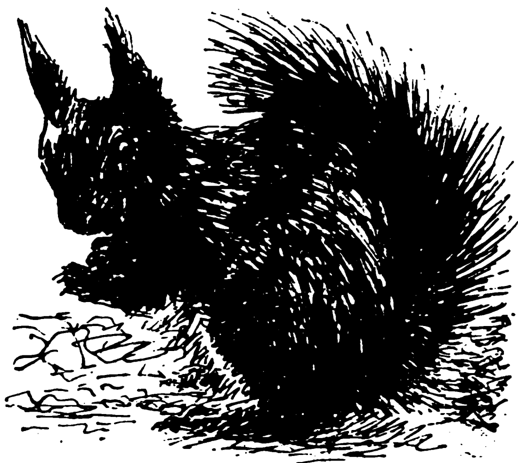
— Vargšė maža voverytė,— šnabždėjo jis.— Atsibusk. Atsibusk, labai prašau.

Peteris atsargiai žadino voveraitę, bet ji gulėjo nejudėdama ant jo rankos. Ir tada jis ryžtingai nusprendė grįžti atgal į sodybą.

— Iš visų kvailių Peteris Juhansonas kvailiausias,— mąstė jis, sukandęs dantis.— Supyko todėl, kad jam čia buvo gera. Iš pradžių susikivirčijau su Andersu, o paskui užmušiau voverytę. O juk dabar tiek daug darbo su šienu.

Jis kiek pabėgėjo, paskui vėl ėjo žingine. Ir mąstė, kad pravaikščiojo visą popietę, kai tuo tarpu kiti skubėjo vežti šieną.

Staiga mažoji voveraitė sujudėjo. Ištiesė priekines kojytes. Peteris apmirė ir negarsiai sučepsėjo. Voveraitė ėmė dairytis ir bandė ištrūkti.

— Oi, oi, oi! Maža voveryte! — apsidžiaugė Peteris.— Kaip gerai, kad tu vėl atgijai. Taip, aš jaučiau, kad tavo širdis plaka. Jeigu tu nebūtum atgijusi, aš negalėčiau užmigti vakare.

Jis atsargiai paglostė voveraitės nugarą. Netoliese buvo aptvaras. Peteris nubėgo ir patupdė voveraitę ant tvoros stulpo. Voveraitė pasileido išilgai tvoros ir dingo miške.

Peteris pagalvojo, kaip būtų gera, jeigu ir jis galėtų taip lengvai bėgti, kaip voverytė. Tada greitai parbėgtų namo. Bet dabar nespės sugrįžti dar prieš sutemstant. Ir jis baisiai tūžo ant savęs, kad taip toli nuėjo nuo namų, kol sugalvojo grįžti atgal. Jis buvo alkanas ir pavargęs, o kai grįš, kiti jau bus tikriausiai po vakarienės.

Priėjęs sekantį aptvarą, Peteris atsisėdo ant tvoros pailsėti. Jam skaudėjo kojos ir galva, buvo labai gėda ir jis jautėsi toks nelaimingas. Išgirdęs kanopų taukšėjimą, norėjo pasislėpti miške. Bet buvo toks pavargęs, kad liko sėdėti. Po kelių minučių iš už kelio posūkio pasirodė Andersas, raitas ant Žvaigždutės.

Jis buvo toks pat įtūžęs, kaip ir Peteris, kai bėgo iš namų.

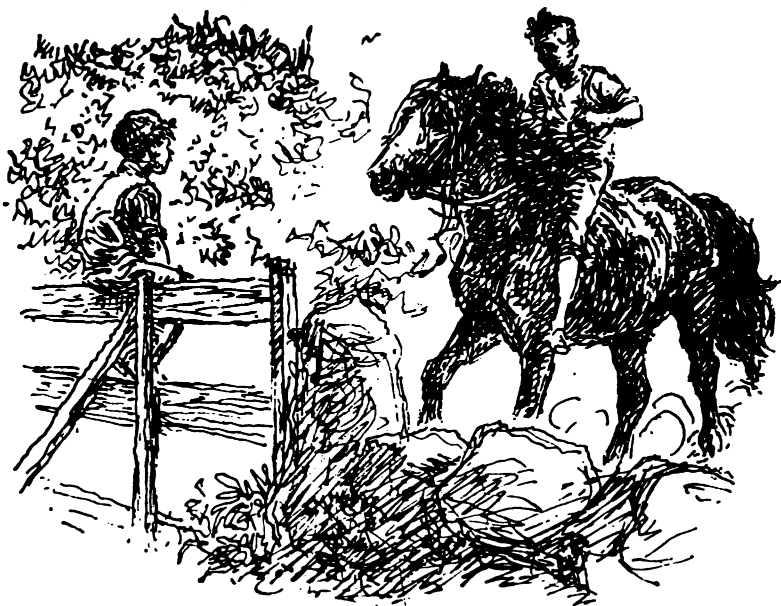
— Trrr,— sušuko ir taip patraukė už pavadžių, kad Žvaigždutė net pritūpė ant užpakalinių kojų.— Kur tu buvai? — paklausė jis Peterio.

Peteris atsisuko ir parodė į kelią.

— Tenai,— tarė jis susigėdęs.— Aš... pabėgau. Iš pradžių pabėgau, o paskui apsigalvojau. Tėtis sakydavo, kad reikia visada būt vyru.

Jis stovėjo nuleidęs galvą ir koja krapštė tvorą.

— Aišku, aš pasielgiau kaip bailys išeidamas,— tyliai kalbėjo Peteris.— O be to... aš pradėjau ilgėtis Anos Majos ir senelės... ir tavęs... ir visų kitų.

Pakėlęs akis, pamatė, kad Andersas jau nepyksta. Jis buvo truputį išraudęs ir juokėsi.

— Sėsk, josime namo,— tepasakė.

Nušoko žemėn ir privedė Žvaigždutę prie aptvaro. Paskui padėjo Peteriui užlipti ant arklio, o pats atsisėdo už Peterio.

— Tu net ir neįsivaizduoji, kokio malonumo galėjai netekti,— pasakė Andersas jojant namo.

— O kokio? — paklausė Peteris.— Vakarienės?

— Palauk, pamatysi,— atsakė Andersas.— Grįšim namo kaip tik laiku. Kol negrįšime, nesakysiu.

Peteris daugiau neklausinėjo. Pagaliau ne taip svarbu, kas tai bus. Jis ir taip buvo patenkintas, kad grįžta namo.

Joti Žvaigždute buvo kur kas greičiau, negu eiti pėsčiomis vienam, ir netrukus jie pasiekė kryžkelę. Ant

kalvelės stovėjo sodyba, su tvartu, pašiūre, sodo nameliu ir Viktorijum, kuris ganėsi savo aptvare.

O iš kitos pusės artinosi vežimas.

— Pažiūrėk, kas ten važiuoja,— pasakė Andersas truputį virpančiu iš susijaudinimo balsu.

Peteris pamatė, kad vežimą traukia Širmis. Ir kad dėdė Juhanas vadelėja. Andersas sustabdė Žvaigždutę. Bet vežimas važiavo vis arčiau. Ir dabar Peteris pamatė.

Jis greitai nusirito nuo arklio ir nubėgo prie vežimo.

— Mama! Tėti! — šaukė jis.— Mama! Tėti!

Jie susitiko kaip tik kryžkelėje. Dėdė Juhanas sustabdė Širmį, o tėtis iššoko ir pakėlė Peterį. Ir Peteris pribėgo prie mamos.

Kieme stovėjo teta Selma ir sveikindama mojavo. O už medžio slėpėsi Ana Maja, laikydama pirštą burnoje ir tampydama suknelės kraštą. Prie tvarto stovėjo šieno vežimas, o karvių aptvare buvo girdėti nekantrus mykimas, nes jau buvo metas melžti. Kartu su mama ir tėčiu Peteris nuėjo į kiemą.

TURINYS

Jaunesniam mokykliniam amžiui

ГАНС ПЕТЕРСОН
ВОТ И ПЕТЕР
На литовском языке

Перевел с шведского кружок переводчиков
ВГУ под руководством С. Степонавичене
Иллюстрировал Стиг Сёдерстен

HANSAS PETERSONAS
ŠTAI IR PETERIS

Redaktorė M. Subatavičienė
Viršelis dail. R. Borisovo
Techn. redaktorė L. Briedienė
Korektorės S. Zastarskytė ir R. Gabrilavičienė

Duota rinkti 1972.II.23. Pasirašyta spaudai 1972.IV.22. Leidinio Nr. 6927.
Spaudos popierius Nr. 2, formatas $84\times108^1/_{32}$ — 2,25 pop. l. = 7,56 sp. l.;
6,1 leid. l. 15 000 egz. Užsak. Nr. 331. Kaina 32 kp.

„Vagos" leidykla, Vilnius, Lenino pr. 50.

Spaudė K. Poželos spaustuvė, Kaunas, Gedimino 10.

7—6—2
274-72 V

V. U(Švedų)
Pe 211